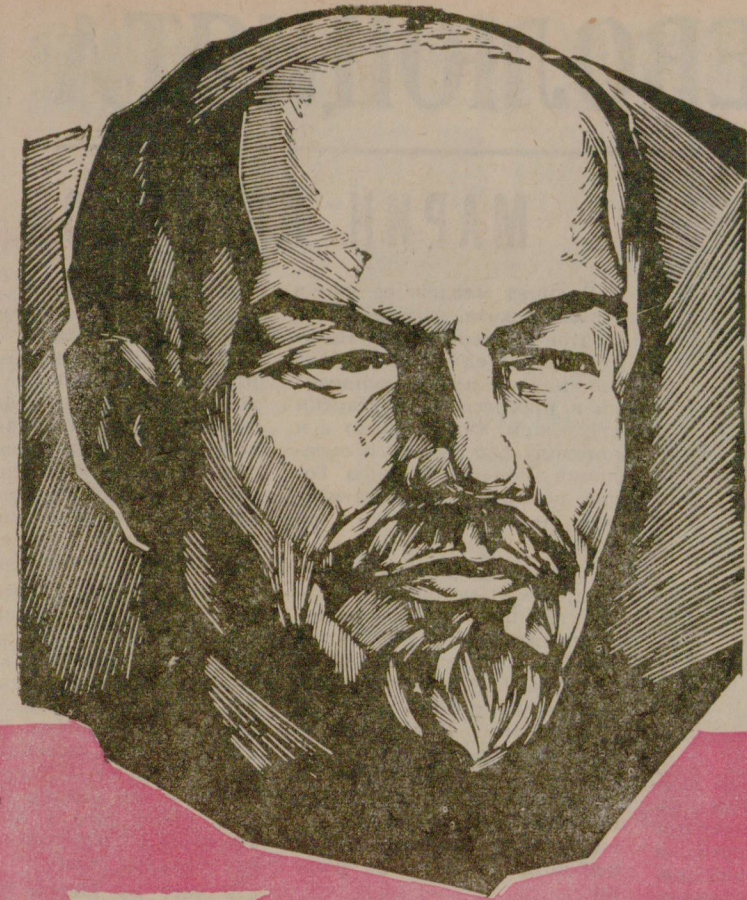

БРАТСКИ ПРИВЕТИ

СКЪПИ ДРУГАРИ,

По случай 50-годишнината на Великата октомврийска социалистическа революция от името на Окръжния комитет на БКП, комунистите и безпартийните от Великотърновски окръг изпращаме на вас и чрез вас на всички трудеци се от Полтавска област най-сърдечни поздрави.

Октомврийската революция е най-великото събитие в историята на човечеството, начало на комунистическата ера, първият най-мошен сигнал за освобождаването на народите от капитала. Вече 50 години победоносно се вее знамето на Великия октомври над светската страна, която с големите си успехи във всички области на обществеността, стопанския, научно-техническия и културен живот, в повишаване материалното благосъстояние на съветските народи все по-убедително доказва неоспоримите предимства на социализма над капитализма.

Трудеците се от Великотърновски окръг от все сърце приветствуват забележителните

По случай 50-годишнината на Великата октомврийска социалистическа революция първият секретар на Окръжния комитет на БКП Йордан Костов и председателят на изпълкома на Окръжния народен съвет Димитър Тужаров изпратиха чрез първия секретар на Полтавския областен комитет на КПУ Александър Музичкин и председателя на Областния изпълком Бойко Карпович следното поздравително писмо до трудеците се от братска Полтавска област:

успехи на съветските трудови хора, тяхната неуморна борба за предотвратяване в живота на историческите решения на XX, XXII и XXIII конгрес на КПСС за победоносното изграждане на комунизма в Съветския съюз. Те високо ценят провежданата от СССР миролюбива външна политика, политика на дружба и сътрудничество между народите и траен мир на земята. Тази политика се ползува с всеобщо одобрение и поддръжка, издига високо авторитета на Съветския съюз на международната арена.

Ние високо заявяваме, че няма и не може да има друг път на нашето развитие към комунизма, освен пътя начертан от Великия октомври и следван неотклонно от славната партия на Ленин, пътя на всеотдайно укрепване на единството, сътрудничеството и взаимната помощ между братските социалистически страни и преди всичко с главната опора на световната социалистическа общност

— Съветския съюз, пътя на мира и дружбата с всички народи

Озарявани от сиянието на Великия октомври, трудеците се от Великотърновски окръг и Полтавска област все повече укрепват и разширяват взаимното си сътрудничество. Непосредствените връзки, създадени между отделни градове, трудови колективи, културно-просветни учреждения и учебни заведения, размяната на делегации, писма и други, спомогат за още по-широко прилагане на богатия опит на Полтавска област. Сега в повечето наши предприятия, кооперативни стопанства, сред комунистите и безпартийните с по-голямо чувство на уважение и любов се говори за полтавския опит, с по-голямо внимание се следят вашите успехи в изграждането на комунизма.

От името на трудеците се от Великотърновски окръг ви уверяваме, скъпи братя, че ние не ще пожеламе сили и средства (Следва на 6 стр.)

Пролетарии от всички страни, съединявайте се!

Октомври

Октомври — слънчева идея,
Октомври — огнена зора —
със твоите истини живее,
със твоите изгреви горя!

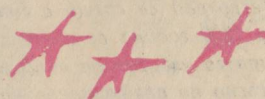
И някога, във час далечен,
ще спре сърцето да тупти.
Но пак ще бъда жив и вечен,
защото ще живееш ти!

Ти в нивата на вековете
ще бъдеш семе и бразда,
а горе Космосът ще свети
с лъчи от твоята зора.

Ще бъдат пак сърцата тленни,
но всяка нощ и всеки ден
ще зреят с гения на Ленин,
от който аз съм озарен.

И пак ще дишам, ще живея,
ще пея песни, ще горя —
Октомври — слънчева идея,
Октомври — огнена зора!

Матей ШОПКИН

50
години
1917
съветска власт

1967

5

НОЕМВРИ
НЕДЕЛЯ

Тържества

ПОЛОВИН ВЕК ПОД СИЯНИЕТО НА ВЕЛИКИЯ ОКТОМВРИ

Йордан КОСТОВ —

първи секретар на Окръжния комитет на БКП

НЯМА днес събитие във всемирната история, по-голямо по значимост за съдбата на човечеството, по-величествено и героично, отколкото Великата октомврийска социалистическа революция. Затова, заедно със съветския народ, цялото прогресивно човечество посреща половинвековния юбилей като свой скъп празник, като тържество на своята вяра в утрешното щастливо комунистическо бъдеще.

Със създаването на първата в света социалистическа държава — база и опора на световното революционно движение — беше положено началото на великия световен революционен процес.

Както се изтъква в Тезисите на ЦК на КПСС по повод юбилейната годишнина, делото на Октомври... живее и тържествува в победата на социализма и постиженията на комунистическото строителство в СССР, в развитието на световната социалистическа система, в могъщия размах на работническото движение, в успехите на национално-освободителната борба. Марксизмът-ленинизмът стана господар на мислите на стотици милиони хора на земята, комунистическото движение се превърна в най-влиятелна политическа сила в наши дни.

Главното завоевание на международната работническа класа е световната социалистическа система. Нейното образуване е най-голямото историческо събитие след победата на Великата октомврийска социалистическа революция, втори етап на световния революционен процес.

През 1918 година Ленин, говорейки за първите успехи на социализма в Русия, подчертаваше, че „бъдещата международна революция ще строи своето здание“ върху опита на работниците и селяните от първата пролетарска държава.

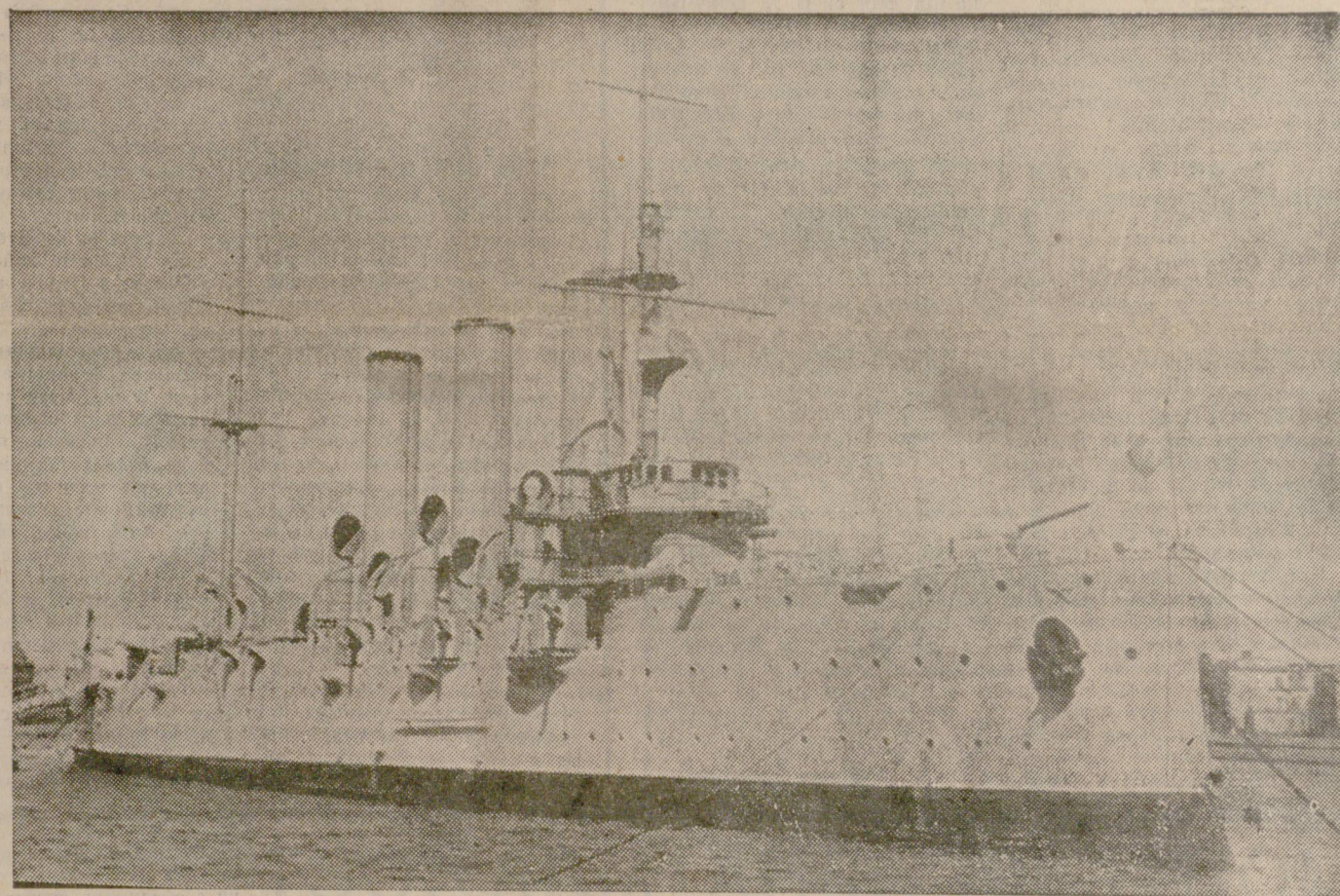
Времето напълно потвърди това предсказание.

В своята реч, произнесена на тържественото заседание на ЦК на КПСС, на върховните съвети на СССР и на Руската федерация на 3 ноември, генералният секретар на ЦК на КПСС Леонид Брежнев заяви: „Строителството на социализма беше за нас сложна работа и поради това, че ние бяхме първите. Нямахме от кого да се учим. Комунистическата партия, въоръжена с теорията на марксизма-ленинизма, знаеше общата насока на пътя към социализма. Но тя не знаеше и не можеше да знае всички проблеми, които ще възникнат във всеки участък от този път. И още повече тя не можеше да има за тях готови решения. Въпреки сложността на обстановката, в която започна строителството на социализма, въпреки пропуските и грешките, допуснати в миналото, победата е безспорен факт. Това се вижда от огромното промишлено развитие, от преобразеното селско стопанство, вижда се във всички сектори на живота“.

Гордост, възторг и радост предизвикват сега изумителните успехи на Съветския съюз в промишлеността, науката, културата. За 50 години стара, изостанала Русия се превърна в могъща индустриална държава, която по темповете на развитието на промишлеността далеч надпреварва и най-развитите капиталистически страни. В сравнение с 1913 година през 1966 година продукцията на промишлеността се увеличи 73 пъти, а само на машиностроенето и металообработването — 538 пъти, на химическата промишленост — 294 пъти, на производството на стомана 22,5 пъти. Реалните доходи на работниците от промишлеността и строителството нараснаха 6,6 пъти, а на селяните — 8,5 пъти.

А кое честно сърце днес не трепва при смаяващите завоевания на съветската наука. С нейните постижения в изследването на космическото пространство днес се гордее цял свят. Пред дните на славната 50-годишнина на Великия октомври съветските учени изумиха света с нови колосални победи — мекото кацане на Междупланетната космическа станция „Венера-4“ на Венера и автоматичното съединяване на двата изкуствени спътника на Земята — „Космос-188“ и „Космос-186“.

(Следва на 6 стр.)

Легендарният крайцер „Аврора“ сега е преместен на онова място, откъдето в онези епични дни със своя залп срещу Зимния дворец възвести ерата на новия свят.

Тържествен пленум на Окръжния комитет за българо-съветска дружба

В петък в една от залите на Културния дом на профсъюзите се състоя тържествен пленум на Окръжния комитет за българо-съветска дружба с участието на ръководствата на масовите организации, посветен на 50-годишнината на Великата октомврийска социалистическа революция.

В работата на пленума участва и членът на Централния комитет и първи секретар на Окръжния комитет на Партията Йордан Костов. Скъп гост на пленума бе Егор Диктяр, представител на посолството на СССР в София.

За световно историческо значение на Великия октомври и за широката политическа дейност пред славния юбилей в окръга говори Цоньо Цонев, председател на Окръжния комитет за българо-съветска дружба.

Другарите, които се изказаха — Иван Шишков, секретар на Окръжния съвет на професионалните съюзи, Денчо Куцаров, директор на ОП „Кинификация“, Георги Георгиев, председател на Окръжния читалищен съвет, Петър Иванов, първи секретар на Окръжния комитет на Комсомола, Тодор Попов, председател на Окръжния комитет на Отечествения фронт, Михаил Аврамов, председател на Градския комитет за българо-съветска дружба — подчертаха големия интерес на трудеците към много

бройните инициативи в чест на полувековния юбилей на Великия октомври, за засилените връзки с колективи на колхози, предприятия, училища, научни институти от братска Полтавска област.

Поздравления от името на Съветското посолство поднесе др. Егор Диктяр.

Той говори за онези славни дни, които разтърсваха света, за нарасналата мощ на Съветския съюз, за ролята на могъщия социалистически лагер в съвременната обстановка. Съветският съюз за 50 години от шурма на Зимния дворец достигна до шурма на Космоса. Сега родината на Великия октомври дава една пета от световното производство и всеки четвърти човек се учи. Дружбата между нашите два народа, каза другарят Диктяр, е вечна и непоклонима, защото е споена с кръвта в борбата против турското иго и фашистките лоробители. Българският народ е искрен и изчистен другар и брат. Целият съветски народ, всеки колектив, всеки трудец се в навечерие то на Великия юбилей се стреми най-добре да посрещне празника. Москва вече е надянала празнична премяна, радостно е а цялата огромна страна.

Изпратена бе поздравителна телеграма до Централния комитет на КПСС.

Участващите в пленума посетиха изложбата, посветена на 50-годишнината на Великия октомври.

НАЙ-ДОБРИТЕ

Вълиущо тържество се състоя на 3 ноември в кинозалона на Държавни захарни заводи — Горна Оряховица по случай награждаването на колектива с переходното червено знаме на Министерския съвет и ЦПС.

Министърът на хранителната промишленост Атанас Димитров поздравя колектива с постигнатите успехи в чест на юбилей и връчи на директора на предприятието Д. Драганов переходното червено знаме. Топло приветствие от името на Окръжния комитет на БКП поднесе Димитър Стоянов, кандидат-член на ЦК и секретар на Окръжния комитет на Партията.

Тържеството завърши с поздравителен концерт за първенците.

Ив. Вачев

Колективът на СП „Електропроизводство и електроснабдяване“ — Горна Оряховица, за постигнати най-високи успехи през третото тримесечие получи переходното червено знаме на Министерския съвет и ЦПС. Димитър Димитров, генерален директор на ДСО „Електрообединение“ връчи високата награда.

Д. Добрев

В петък в ДИП „В. Мавриков“ беше отчетено вътрешнозаводското съревнование и съревнованието със сродното предприятие ДИП „Яна Лъскова“ — Бургас. Мавриковци печелят съревнованието в ДСО „Памукотекстилна промишленост“ ги награди с юбилейния паспорт на дружбата. Същата награда и със значка „Пета петилетка“ беше удостоен колективът на предания цех. Паспорт на дружбата и юбилейната значка получиха девет производственици.

Г. Игнатов

РАЗМЕНЕНИ ДЕЛЕГАЦИИ ЗА ПРАЗНИКА

В петък по обед отпътува за Полтавска област делегация, водена от члена на бюро на Окръжния комитет на БКП др. Радул Минчев. В състава ѝ са другарите Йордан Проданов — началник на Инспекцията за държавен контрол и Николай Начков — активен борец против фашизма и капитализма от гр. Свищов (на снимката). Делегацията ще участва в тържествата по случай 50-годишнината на Великия октомври в Полтавска област.

Днес в окръга пристига тричленна делегация от Полтавска област начело с Иван Павлович Горбакон — член на бюро на Областния комитет на КПУ в Полтава.

НАШИ ЗЕМЛЯЦИ, БОЙЦИ НА РЕВОЛЮЦИЈАТА

В ОНЕЗИ НЕЗАБРАВИМИ ДНИ

Роман Петков Аврамов е роден на 2 декември 1882 година в Свищов. Като студент в Женева през 1903 година участвува в основанието на групата „Освобождение на труда“ марксовски кръжок. В него активно участвуват и видните руски революционери: Ленин, Крупская, Засулич, Аксельрод, Мартов и други.

Член е на БРСДП (т. с.) от 1903 година. По повеление на Ленин през 1905 година заминува за Берлин, където заедно с Елена Димитриева Стасова, Иван Леджиков организират издателска къща за разпространяване на руски и на други езици сочиненията на Максим Горки и други материали. По-късно става член на болшевишката група в Берлин, секретар на комитет на заграничните организации и член на стопанската комисия при ЦК на РСДРП. В годините на Първата световна война е в армията. През 1917 година е зачислен в дирекцията на стопанската охрана при Военното министерство в България, главна задача на която е била да се грижи за продоволствието на армията и населението. Дирекцията го командирова в Швеция за закупуване на селскостопански машини и продукти. Това му позволява да възстанови прекъснатите в годините на войната връзки с руските болшевики. В края на годината е включен в комисия, ръководена от Чапращиков — пълномощен министър на България в Белград, за уреждане на въпроси по договора за примирение със Съветска Русия.

В Петроград се среща с Ленин. През 1920 година се завръща в България. Трудещите се от Свищов го избират за общински съветник.

По-късно по предложение на Наркома на външната търговия на Съветския съюз Роман Аврамов заминува за Берлин, където работи в съветско-търговското представителство. Всичките си сили и знания Роман Аврамов отдава за строителството на социализма в първата в света държава на работниците и селяните.

Той става жертва на култа към личността през 1937 г. Тук поместяме спомени от видния революционер.

От 1915 до 1918 година бях на военна служба.

В края на 1917 година, по време на Брестките преговори, ме командироваха в комисията за размяна на военнопленници и в комисията по стопански въпроси на граф Мирбах (по-късно посланик на Германия в Москва) със специална задача. Тръгвайки от Стокхолм, получих поръчение от Ворошилов да се срещна с Едуард Фуке, тогава спартакист, и да му съобща, че отивам в Петроград. Фуке ме свърза с отначало с групата на спартакистите, а след това насрочи среща с Тихина и Меринг, които познавах още от 1910 г. Меринг беше много сдържан. Изпрати само поздрав на „руските приятели“. Тихина пък говори много за трудностите в борбата на „интернационалистите“ в Германия, където разгромът на Русия приповдигна значително войнствувачното настроение и помоли да предам това на Ленин.

Не си спомням дали Меринг ме посъветва да се срещна с Кауцки, но аз се срещнах няколко пъти с независимите, преди да отпътувам за Петроград, в това число един път в квартирата на Хазе, където беше събран ЦК. Тогава Кауцки наставляше, че е нужно да се наже на Ленин да не разчита на каквато и да била революционна помощ от страна на Германия. Такова решение беше прието на това заседание на ЦК на „независимите“. Помолех да го съобща на руските другари. „Независимите“ съветваха да не се сключва мир с немците, считайки, че мирът с Русия още по-

МОЯТА ОГНЕНА МЛАДОСТ

(РАЗКАЗВА УЧАСТНИКЪТ В ГРАЖДАНСКАТА ВОЙНА НИКОЛАЙ ДИМ. ПОПОВ)

изкарат парче хляб. Баща ми нареди да изуча средния си син, мене. Четири зими ходих на училище, на петата не отидох.

— Не е за нас учението, синко! — каза той, като въздъхнаше. — От рождение ни е писано да човъркаме чуждата земя, чуждо жито да жънем. Ще отидеш да работиш, синко. Поне за себе си.

А къде да се намери работа за малко момче, когато и по-големите и по-силните момци нямаше къде да приложат силите си. Схитяха полугладни, пътуваха до околийския център — Горна Оряховица, до Велико Търново и се връщаха обратно, без нищо.

Баща ми задължия към брат си Михаил, който излизаше в далечна Русия и там се занимаваше с градинарство. Дойде време да връща дълга, а с какво? И тогава реши да ме прати при чичо, дълга да изплащам. Много български се отправяха тогава за Русия. Там поне за хляба можеше да се изкара.

Дълго беше пътят до село Стрюково, Исаевска община, Анаиевски уезд, Херсонска губерния (сега Николаевски район, Одесска област). Баща ми хвърли на колата вързоп с багаж, отгисти се и кой знай защо сваля шапка. Мама се притисна до лицето ми и почувствах на устните си солена вкус на солзата и я. А Григор и Коста ме гледаха с явна завист.

Каруцата затрча по неравния път и прах закри стоещите на пътя изпращачи, близки, съседни.

Притиснахме във Варна. Не без страх се качих на парахода с название „Екатерина“. Доплувахме до Одеса и отново коне, ка-

стрелни оръдия и по прозорците на различни зали — картечници, Ленин се смееше и ми отговори:

— Революция, батенка! Вие как си я представяте? Когато при вас стане революция, вие мислите, че тя ще бъде по-добра, по-благородна?

И след това прибави, посочвайки с гордост всевъзможни модели на железни земеделски оръдия, които лежах пред прозорците:

— Виждале ли, ние мислим не само за оръжие, но и за това.

Спомням си още един епизод. Едно от моите посещения при Ленин в Смолни съвпадна с убийството на кадетите Шингарев и Кокошкин. Не мога да предам сега подробности от това посещение, но си спомням добре с какъв гняв Ленин извика при себе си В. Д. Бонч-Бруевич, който беше тогава някакво важно лице в Смолни, и настоя наше незабавно да се вземат мерки за изсяване и задържане на виновниците, телефонираше някъде. Въобще беше много го раздразнен, говореше, че убийството на кадетите му е крайно неприятно. През време на тази суматоха се чувствах ужасно. Съобщението за убийството така обхвана Ленин, че той съвсем ме забрави. Когато премина тази буря и той напое ме забеляза до прозореца на своя кабинет, дълго, строго и съсредоточено ме гледаше или по-точно изучаваше. Може би защото разбира колко ми е неловко и искрено желая да го уверя, че нищо не съм забелязал и никому няма да кажа на какъв съм бил неволен свидетел. А той, усмихвайки се, каза нещо за „нашите момчета“ и за революцията, изрази гласно мислите си, че едва ли ще ме пуснат без пропуск от Смолни, написа ми пропуск на късче хартия и ми каза как да поискам долупотребен автомобил, за да се върна в хотела.

Роман АВРАМОВ

Открита паметна плоча на Сотир Зринов

На 2 ноември пред сточната гара в Горна Оряховица бе открита паметна плоча на видния партизенец Сотир Зринов.

В своето пламенно слово Иван Дончев — първи секретар на Градския комитет на БКП, проследи бойния път на верния народен син.

За дългогодишна дейност

По случай полувековния юбилей на Великия октомври, Общонародният комитет за българо-съветска дружба е наградил с юбилейна значка 19 дългогодишни активисти на движението за българо-съветска дружба в окръга, а именно: Цоню Николов Цонев, Душко Петков Душков, Иван Иванов Джилов, Роза Христова Камбурова, Иван Георгиев Шинков, Валентин Иванов Максимов, Асен Енев Пашов, Русана Цонева Палаузова, Елена Петрова Чапкънова, Екатерина Добрева Данчева, Николай Иванов Кузнецов, Стефан Маринов Аврамов, Иван Димитров Добрев, Екатерина Хаджиева, Румяна Янкова, Петър Тодоров, Недю Кацов, Стоянка Маринова, Надежда Къндева.

МАРИН АНТОНОВ ПАПУРКОВ е един от многото българо-участници във Великата октомврийска социалистическа революция. Той е роден на 24 септември 1900 г. в с. Мердана. През 1905 г. семейството му заминава в Русия и се установява в Ставрополския край.

МАРИН ПАПУРКОВ

Будният младеж се учи в Армавирската гимназия и мечтае да стане лекар. Неговият мироглед се оформя под влиянието на млади болшевики и прогресивни български градинари, между които е и неговият родственик и съселанин Панайот Иванов Голев, по-късно червеногвардеец, починал от тиф на фронта.

Марин Папурков не остава настрана от революционните събития през 1917—18 г. Напуска гимназията и се включва като доброволец в отряда на Кофтох. С буйен темперамент и богата култура, той в скоро време е издигнат за полковник политкомисар. Участва в големите боеве в Астраханските степи като политкомисар на първа дивизия от 11 Таманска армия под командването на Федко.

След Гражданската война Марин Папурков е изпратен с партийно поръчение в Кубан за национализиране на

българските градини. . . После му е дадена възможност да довърши средното си образование. В Москва той записва медицина, но по здравословни причини напуска факултета. С успех завършва социално-политически науки. При разпределението на випуска Марин Папурков избира Новосибирск, откъдето е изпратен в Анжеро-Судженск (сега 180-хиляден град в Кемеровска област на РСФСР, един от най-важните райони на Кузнецкия каменноуглен басейн). Там той е преподавател в средно училище. Марин Папурков умира на 24 декември 1929 г. След няколко седмици почина и жена му, Остава малкият им син Дантон Папурков, който сега е лекар и съветник в Софийския градски народен съвет.

В чест на Марин Папурков в Анжеро-Судженск е покрена музейна експозиция и издигнат паметник. Кинка ПАНАЙОТОВА

БЪЛГАРИНЪТ САША

ка, сега той е с пушка, с лентата патрони през рамо.

— Сашка, ти ще бъдеш командир на картено отделение! — каза неговият командир Беве.

Младият боец недоумява. Той не е бил войник, а сега...

Някак като на шега идва първото сражение. Белогвардейците са съсредоточили сили до десния бряг на река Пшик — до аул Габукай.

Батальонът на Беве, в който е и Сашка, се понася в атака. Съпротивата на белите е голяма, но те не издържат на удара. Обърнати са в паническо бягство. Батальонът получава нова заповед — да се върне обратно, за да влее силите си в отряда на легендарния народен герой Кочубей за борба срещу генерал Корнилов.

В края на февруари 1918 година червените войски влизат в Ростов и Новочеркасск.

Но сега идва нова опасност за революцията — генерал Деникин. При селищата Вечна и Резанска се завръщат ожесточени боеве. Червеногвардейците са принудени временно да отстъпят. Мизония попада в плен. Между тях е и Саша. На път за Краснодар остават да нощуват в с. Успенский. Четирима охраняват Александър Стоев в една изоставена къща близо до гората. Гладен, изморен, измъчен, той стои зад вратата: „Край дойде! Утре ще бъде разстрелян! — мисли си той и сякаш не може да повярва, че всичко е свършено. — Може да се направи нещо!“

Някъде вали ситен студен дъжд. Пленникът моли да го изведат навън. Дали заради това или решили да се поразсмят, те го карат да се съблече гол, за да не избяга.

Саша излиза и потъва в тъмнината. Като куршуми бият по гърба студентите дъждовни струи. А той бяга, бяга.

— Преминах фронтовата линия. Двадесет километра пробяхах. В с. Габу се преоблякох и се озовах в шаба на нашите.

Научил за мъжеството му, Кочубей възкликна:

— Ти си истински боец, Сашко!

След това отново боеве за освобождаването на Армовир, станица Невеномииск, Курсавка и гр. Пятигорск.

— Един ден — разказва дядо Сандо — Кочубей ме извика при себе си и каза:

— Сашка, ти имаш български паспорт. Ще тръгнеш за станица Прохладна и оттам за Краснодар. Ще разунаеш подробно силите на Деникин, настроението на войската и населението, където държи той.

Преоблечен в цивилни дрехи, той пътува с влак. Негови съпътници в купето са двама офицери от Деникиновата армия. Те споделят за сериозните трудности и за помощта, която очакват. Младият разказвач слиза в Краснодар и събира сведения. На връщане се отбива и в станица Устлаба, където има съсредоточена вражеска войска.

Изпълнил задачата, той се явява на доклад при Кочубей.

— Заварих го да прави гимнастика. Имаше той обичай пред всеки бой да прави упражнения. Затова и беше голям фокусник на коня. Него сабя не можеше да го сече,

Цв. ЕВТИМОВ

след пет дни овладя железопътната гара Жеребково. Тук партизаните обединиха своите сили с голямата Балтска отряд на народното опълчение под командването на И. К. Дячичин.

Ние се придвижихме към голямата железопътна гара Бирзул (сега град Котовск). Боят беше жесток, но градът се оказа в наши ръце. Партизаните се сражаваха с контрареволюцията не само в градовете, но и в околните села. Връщаха земята на селяните. Неохотен „сюрприз“ беше открит в село Гидирим. Монасите от местния манастир бяха приютили голям брой петлюровски бандити и заедно с тях активно нарушаваха божията заповед „не убивай“, на падаха местните активисти на съветската власт и техните семейства. Наложи се да влезем в бой с бандитите, да превземем манастира, да пратим в „рая“ не само петлюровци, но и техните гостоприемни приятели — монасите.

Подкупът се попълни от партизани из съседните села, потегна се и отново тръгна на настъпление. С бой бяха взети спирките Слободка, Разделна, а след това и Тираспол. Останките от лехотата на петлюровската войска бяхах претворени в бегство, а коницата плаваше през Днестър в красна Румъния.

Още не заели брега на Днестър, дойде известие, че белогвардейските войски на генерал Деникин разгърнали настъпление. В завладения територия на Украйна деникински връщали земята на помещиците, заволяше — на капиталистите, жестоко се разправяше с революционно настроените селяни и работници.

Първи Анаиевски партизански полк бе хвърлен в бой с Деникин. Но на мен и на много ошмю дружини бе заповядано да се върнем по родните места за организиране на партизанска борба.

Ожесточено се сражаваха бели банди, околани се в Анаиев. Но храбростта на партизаните беше безпределна. Безпределна беше и тяхната вярогност към революцията. Като вие Анаиев, нашият полк (вече преименован в Първи Анаиевски партизански)

По нареждане на Одеския обком на партията, Анаиевският околийски комитет отново мина в нелегалност. В много села се създаваха яташки квартири. В общината пристигнаха членовете на Околийския комитет на партията за организаторска работа.

Наложи ми се да работя с такива смели болшевики като В. К. Дубешикий, И. И. Максименко, М. М. Данилов. В селата бяха изпратени партийни организатори.

През лятото на 1919 година сформирахме партизански отряд. Неговият командир В. К. Дубешикий и комисарят И. И. Максименко ми възложиха да оглавявам такава разведка на отряда. Много километри прашни пътища легнаха под копчетата на нашите коне, през много сражения се наложи да преминем. Партизаните действаха бързо и решително, като отличаваха големите сили на деникинци. С оръжие се снабдявахме по време на бой.

Боевете за щастието на народа пораждана масов героизъм. Много подвизи извършиха партизаните.

Най-после нашият отряд се срещна с редовните части на Червената армия и се вля в състава на легендарната 45-та Волинска краснознаменна дивизия.

През пролетта на 1920 година Одеска област бе освободена от белогвардейските банди. В Анаиев пристигна легендарният командир на бригадата Г. И. Котовский. Той топло приветстваше делегатите от общинските революционни комитети, които се събраха на конгрес, като им пожела успех в мирния труд.

Боевете на Гражданската война отшумяха, но за мен, както и за други активисти, не настъпиха спокойни дни. Трябваше да се върнем ред в освободените територии. Напълно да се очистият от криещите се белогвардейци, от

бандитите. Бях назначен на работа в Анаиевския отряд с особено предназначение (ЧК). Когато завършихме с всяка нечистота, върнах се в с. Стрюково, което за мене бе родно.

Не след много, мен, бившия райат, ме избраха за председател на потребителната кооперация. В 1930 година стана голямо събитие в моя живот. Станах член на Коммунистическата партия на Съветския съюз (ВКП б). Същата година станах директор на стрюковския консервен завод. Оттогава непрекъснато се трудиш на този пост до 1963 година, когато се пенсионирах. Разбира се, в годините на Отечествена война оставих работата на завода, отидох доброволец в армията. Бях старшина на противотанков батальон.

...Преди няколко години посетих България. Бях в селото, където съм се родил, където мина моето бедно детство.

Трудно ми бе да позная моята Долна Оряховица. Весело, щастливо е станало. И хората живеят не смазани от мъка и нужда, а горди господа на своята съдба, на своята прекрасна земя.

Излязох зад село и както стар приятел разговарях. Премислих моя неспокоен живот, моята огнена младост, моите щастливи старини.

И добавих: това е възможно само в социалистическа страна — прищелец, райат да стане ръководител на завод, синът на тоз райат да получи образование, да стане председател на крупен колхоз.

Искам да ти кажа, Долна Оряховица, че в Съветския съюз ти имаш милиони братя и сестри, че дружба между нашите села и градове, между България и Съветския съюз е вечна.

Записал: Георги ВОРОТНИК

редактор на Николаевския работен вестник „Червено знаме“

В ПОСЛЕДНИЯ ЩУРМ СРЕЩУ ЦАРИЗМА И КАПИТАЛИЗМА, ПО ФРОНТОВЕТЕ НА ГРАЖДАНСКАТА ВОЙНА

Сотир Черкезов, Роман Аврамов, Марин Папуков, Николай Попов, Стефан Шарков, Стоян Иванов, Николай Несторов заемат първите места от списъка на около 35-те участници от окръга в Октомврийската революция и Гражданската война в Русия. За подвига на всеки от тях ние не сме в състояние да разкажем, но по случай 50-годишния юбилей на Великия октомври сочим техните имена, с които се гордеят трудолюбивите се от окръга и нашата страна.

Попаднали по различни пътища в царска Русия — като градинари или военнопленници, някои от тях членове на Българската социалдемократическа работническа партия (т. с.), нейни съмишленици, нашите земляци не остават настрана от борбите на руските работници и селяни. Дълбоките интернационални традиции на партията на тесните социалисти им помагат да намерят своето място във великата борба.

Според сведения на Министерството на външните работи в България, в годините непосредствено преди Първата световна война в Русия българите от нашия край наброяват над 500 души. Над 70 са само ляховчаните, голям е броят на градинарите от селата на бившата Горнооряховска и Еленска околия.

Павел Грудков от Лясковец е един от първите българи, които с риск на живота си преминават на рибарска лодка Черно море, за да донесат истината за положението в Русия, за Великата октомврийска социалистическа революция и Гражданската война. За едно със Стоян Иванов от Клифарово (за когото писахме в миналия брой) той идва в навечерието на Първия конгрес на Партията, на който тя се преименува в комунистическа. Грудков доживява до победата на социалистическата революция в България и отдава силите си за укрепването на народната власт. Той почива в София през 1958 година.

Панайот Голев от с. Мердана е близък другар и съратник на съселанина си Марин Папуков. В Русия той попада сред болшевиците. Получил известие да се завърне в България, за да участва в Балканската война, той пише писмото си до Фердинанд: „Не

Павел Грудков

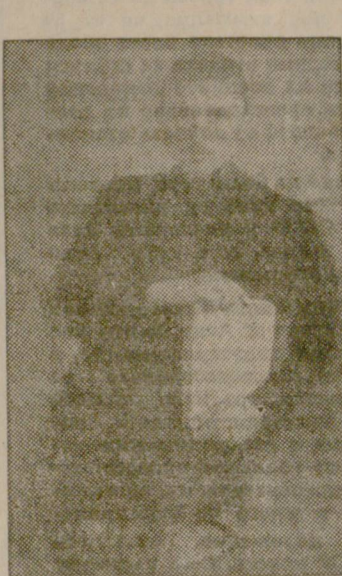
очаквай да се върна и да ставам курбан“.

В годините на Първата световна война Голев напуска градинарската и се отдава всецяло на революцията.

Илия Мусев

люболюбовна дейност. В бурните октомврийски дни и в Гражданската война той участва с оръжие в ръка. Като комисар по финансовите въпроси в Ставрополския

Панайот Голев

край обикаля червените отряди, развива голяма пропагандаторска дейност сред населението. През 1919 година Панайот Голев заболява от тифус и умира в Саратов.

Едно цяло семейство, семейството на Илия Мусев от Поликраище, се отдава всецяло на революцията. Баща и син се бият срещу враговете на съветската власт и биват зверски заклани от белоказашките банди.

В окръга и сега живеят и работят няколко ветерани от Гражданската война. Атанас Карасъбев от Асеново по това време работи в Кобиляк, в бивша Полтавска област. Той активно подпомага червените отряди, а след победата е член на новообразувания колхоз. В България се завръща през 1935 година, работи известно време в посолството на СССР в София, а след народната победа е в с. Асеново. Учредител е на ТКЗС.

Петър Пеев от с. Пайсий до миналата година ръководеше звено в кооператива, което бе инициатор на движението за комунистически труд. И в тези дни той продължава да се труди и не престава да посреща пионери и възрастни, да разказва за онова славно време, в което руските работници и селяни направиха похват в историята на човечеството.

Димитър Чапков

Специално за в-к „Борба“

През 1916—1917 година служих в батальона на запасници от лейб-гвардията на Кексгольмския полк в Петроград. Имах чин старши подофицер. Готвехме пополнение за своите части и в походни роти ги отправяхме за фронта. Царското правителство считаше гвардейските части за своя опора и възлагаше на тях големи надежди. Но тези надежди бяха напразни, неоснователни. Към началото на 1917 година армейската гвардия не беше такава, каквато си я представяха царските сатрапи. В нашите редици болшевиките водеха революционна пропаганда. Аз им помня фамилията: украинците Захарченко, Авдиченко, руснака Смирнов.

Войниците от гвардията прекрасно разбираха, че империалистическата война е завоевателна война. Тя е нужна на богатите, които с живота на убитите и с човешката кръв множат своите капитали. Ние разбрахме, че пътят към прогреса и демокрацията за Русия минава през развалините на царската монархия. Ето защо нашият батальон бе преустроен в гвардейски Кексгольмски резервен полк, който взе активно участие във Февруарската буржоазно-демократическа революция. Гвардията поддържаше прогресивните сили на тогавашна Русия и партията на болшевиките.

Както е известно, след февруарските събития през 1917 г. във войските части на Петроградския гарнизон настъпи демократизация. В града действваха съветите на работниците и войниците депутати, а при нас — революционни комитети. Войниците ме избраха в полковия революционен комитет, където бях заместник на председателя, много често изпълнявах длъжността председател на Ревкома.

В същото време полкът ме изпрати в Съвета на работническите и войнички депутати

ЧЕРВЕНИЯТ КАРАМФИЛ

на Втори нарвски район.

Приближаваха събитията на Великия октомври. Във въздуха мирнеше на барут. Нашият полк бе преместен в помещението на Лермонтовското градско училище. Към вечерта на 25 октомври (по стар стил) 1917 година полковият революционен комитет свика съвещание на подофицерите. По това време командването на полка беше в наши ръце. Болшевиките Захарченко, Авдиченко и Смирнов съобщиха, че в определено време, по даден сигнал, сме длъжни да изведем полка към Николаевския мост. С други думи беше поставена бойна задача — заедно с матросите от Балтика, с питейските работници и с революционно настроените войници от гвардейския Павловски полк и други части и съединения да штурмуваме Зимния дворец, където бяха заели по-

зиция юнкерите и женският батальон.

Когато се стъмни, ние бяхме около Николаевския мост. Няколко часа преди шурма на Зимния дворец ми се наложи с група войници да нося пакет от полковия революционен комитет до „Аврора“. Какво беше написано, не знаехме. Едва след това се досетихме, че в този пакет гвардията съобщава за своята готовност да вземе участие в шурма на Зимния дворец. Ние не знаехме точно времето за начало на шурма и това, че сигнал да започнат действията ще бъде залпът на „Аврора“.

Всичко стана известно по-късно. А тогава, след залпа на „Аврора“, прозвуча командата на болшевиките: „Напред, войници! Да живее социалистическата революция!“ С гръмки „Ура“ се втурнахме. Нашият

полк настъпваше в центъра — направо към главния вход на Зимния дворец. Когато стъпихме на площада в двореца, така наречените жени-смъртници и юнкерите откриха по нас безразборен, панически огън.

Ние също в движението стреляхме по прозорците на Зимния. Зад нас останаха барикадите на защитниците. Кратка схватка в главния вход, почти без изстрели, ръкопашен бой. След това стрелба по стълбищата.

Така си спомням тези исторически часове и минути. Като поставихме стражеви постове и караули, ние се върнахме в казармата. Но за мен лично армията на Зимния беше открита много пъти. Председателят на Съвета на работническите и войнички депутати от Втори нарвски район др. Жилинский ми възложи, като депутат и член на полковия революционен комитет, да продавам специални сувенирни значки, с цветни изображения на червения карамфил — цвѣта, който стана символ на социалистическата революция. В Зимния за мен беше отделена специална стая. Пари те от „червения карамфил“ бяха предадени във фонда за социалистическата революция.

Навярно тези карамфили зафиксират историята на революцията и съвременните поети и композитори им посветиха чудесната песен за ветераните на революцията „Червеният карамфил“. Действително това цвѣте беше за нас символ и „спътник на тревоги“. Спомняхме си червените карамфили и в страшни дни на Великата отечествена война, когато се наложи заедно със синовете си да защитаваме завоеванията на Великия октомври. Аз воювах на Белоруския фронт. Бях тежко ранен преди да достигнем Минск и се върнах в къщи. А синът ми Николай, както и хиляди негови връстници, загина на фронта. Загина за делото, което започнахме през октомври 1917 година.

П. ЖУРБА

член на КПСС, участник в шурма на Зимния дворец през октомври 1917 година

с. Решетилковка
Полтавска област
Украинска ССР

РАЗМИСЪЛ ПРЕЗ ОКТОМВРИ 1967

Понякога си мисля — рано дойдох на този свят. Сърцето ми е жива рана, а мислите ми нощем бият, когато етерът разкъсва планетата с тревожен вихър.

Понякога си мисля — късно в ръката ми проблясва щик, когато залпът на Аврора, разбудил бе от сън света — когато вече бе история на партизаните смъртта.

Понякога тъгувам... Вие не ме корете за това. Край мен се раждат, мрат и гният какви не слави и слова!

Но като съвест будна в мен Октомври буди моя ден!

Георги ДАНЧЕВ

В ПРАЗНИЧНА ПРЕМИЯ

Празничен вид имат градовете и селата във Великотърновския окръг. Хиляди портрети, лозунги, плакати и апарати съвет непознатия досега в историята напредък, който постигна Съветският съюз. Голяма част от тези пластови табла показват и забележителните успехи на нашата Родина, чието второ освобождаване дойде като отзвук от идните на Великия октомври.

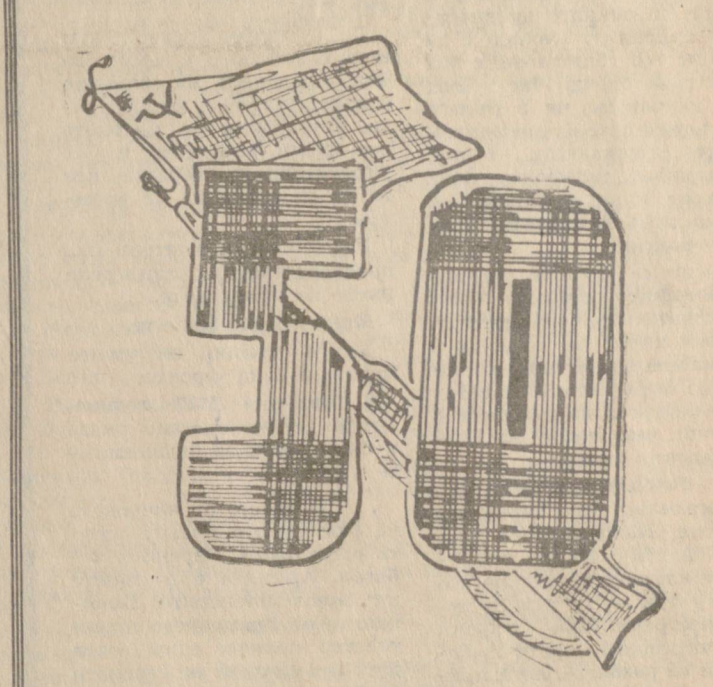
Много усилие, грижа и любов положиха трудежите си от нашия окръг, за да украсят заводите и учрежденията, училищата и предприятията, кооперативните стопанства и домовете си, за да изразят своята признателност към великото дело.

По препоръка на Окръжния организационен комитет за честване 50-годишнината на Великия октомври, Окръжният съвет за изкуство и култура определи комисия, която направи преглед и даде оценка за селата на окръга. Решението на кооперативната украса в градовете и в мисията е, че най-богата, целенасочена, илюзно издържана и художествено направена украса от селата на окръга има в Долна Оряховица. Много добра е и украсата в Масларово, Драганово, Стражица, Ресен, Сухиндол, Поликраище и в други села.

От градовете с най-богата и съдържателна украса са Велико Търново и Елена.

Н. ЛАЗАРОВ

ПЛЕТЕНИЦА

„ЩАСТИЕ ЗА РУСИЯ“

Известно е, че по време на земеделското управление Александър Стамболийски произнася редица речи в Народното събрание, в които дава положителна оценка на Октомврийската революция и манифестира омразата си към белогвардейските отряди. На въпроса за руския народ нищо не е спечелил с унищожаването на царизма, Александър Стамболийски отвърща: „Аз твърдя, че спечелил. А ето го там социализъм! Съжалявам, че е паднал Николай III! Виждате ли го? Не питайте за глупавото — то само се обажда. Ето го! Кой държеше в невежество 300 години този обширен народ, той голям народ от 180 милиона души? Ленин ли го държеше в невежество?... Държеше го руският царизъм, държаша го онези, които генералствуват сега в Сърбия и България (ставаша въпрос за белогвардейците — б. м.) — те го държаша в невежество. И онзи, който обича руския народ, не бива да съжалява, че е паднал руският царизъм“.

(Дневник на XIX ОНС, III РС, 8 3. 27. X. 1922 г., стр. 184).

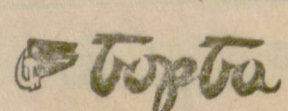
Александър Стамболийски заявява ясно и определено, че болшевикът е едно щастие за Русия!

„Онази стара, омразна Русия, онуй страшилище за демокрацията и за свободата на много страни, не съществува... Мнозина намират, че болшевишкият режим е една пакост за Русия. Който обаче погледне на работата по-обективно, ще види, че стара Русия или изобщо Русия е онази дълбока гнилата, която имаше в архаистичността, в имотните класи, в предрасъдците, не можеше да се възроди, ако не преживееше един потоп, един кръвав потоп, който да отвлече всички остатъци от миналото. Аз намирам, че болшевикът за Русия е едно щастие“.

(Дневник на XIX ОНС, I РС, 47 3. 24. II. 1921 г., стр. 1508—1509).

Великата октомврийска социалистическа революция е щастие не само за Русия, но и за всички народи, защото тя откри нова ера в историята на цялото човечество.

Димитър ДИМОВ

Велика и всеобхватна е животова българо-съветска дружба. Родена в огъня на борбата срещу угнетелите, тази дружба навреки е скрепена с кръвта на хилядите руски богатири, дали живота си за свободата на България. Руският народ винаги е бил наш верен брат и закрилник.

След победата на Великата октомврийска социалистическа революция дружба на нашите два братски народа се изпълва с ново съдържание. Победата на руските работници и селяни стана вълновяващ пример за трудежите се от България в борбата им против капитализма. Иденте на Октомври като ярка звезда озаряват пътя им към щастие.

С интерес следят всяка стъпка на съветските хора и трудежите се от Великотърновския окръг. На успехите им те се радват от сърце, трудностите и негодите чувствуват като свои. И когато през 1921—1922 г. съветските хора изпадат в беда, когато глад застрашаваше трудежите се от Поволжието, в селищата на Великотърновския окръг се разгръща масово движение за събиране на помощи. За трогателната любов на обикновените селски труженици към съветския народ говорят десетки документи от онова време.

В Окръжен държавен архив — Велико Търново се съхранява ръкописният вестник „Балтийка“, издаван в с. Разпоповци през 1921 година. В брой 7 от 11 септември 1921 г. е поместена статия, с която се открива акцията за събиране на помощи за гладуващите от Поволжието. Тук поместваме пълния текст на статията, под надслов: „ЗА В ПОЛЗА НА ГЛАДУЮЩА

РУСИЯ“, от Ст. 3-в.

„Съселани и съселанки, от известно време виждаме, че се пълнят почти всички вестници и списания (с материали — б. а.) за гладът в Русия.“

От няколко дни в много градове и села са се образували комитети за събиране помощи за гладуващите.

Питам, мисли ли някой в нашето село за това гладуещ народ, който ни откъсва от петковото робство, за този народ, на който бащи те и деди оставиха костите си по дъбравата, чуката и калето, заради наша свобода? Нима трябва да бъдем глухи, за да не можем да чуем техния глас за помощ? Не! — ще каже аз, и въпреки всяка ще каже не, и хиляди пъти не.

Дълг ни се налага и ний трябва да го изпълним.

Вярвам, че никой няма да откаже да даде помощ за братска Русия, която в миналото е играла важна роля заради нас. Кой знае, и за в бъдеще може би ще играе по-важна. Така, че ний не трябва да стоим в бездействие. Мое мнение е, че за тази цел най-добро е: Настоятелството на дружество „Простота“, като благоволително дружество, да образува един комитет за събиране на помощи и за тяхното препращане. Аз вярвам, че това е най-добро, но ако има други, които мисли, че дружелюбие е по-добре, нека каже. Така или иначе, ний трябва да дадем нашата по-

мощ. Тя ще бъде ценна в тоя момент.

Аз се обръщам към вас, съселани и съселанки, да дадете своята подкрепа. Вие винаги сте били щедри с вашите подаръци за добри цели. Тук обаче, не е въпрос за подаръци. Тук е дума за помощ, да помогнем на хора, умирайки от глад, и то много хора — няколко милиона, така че тоя път трябва да бъдете много щедри.

Обръщам се и към младежите да си предложат услугите на един такъв комитет, като му помагат при събирането на помощите. Тъй щото да организират една литературна вечеринка, приходът от която също да е за тази цел.

Прочие всички на работа, за да спасим умиращите от глад.

Нека не забравяме нашата дълг.

Че тези думи на автора на статията са достигнали до сърцата на трудежите се от Разпоповци, показва съобщението в следващия брой на вестника, че е сформирал комитет за събиране на помощи и акцията е започнала.

Активно участвуват в помощната акция и трудежите се от другите селища на окръга.

По почин на левойки-социалистични учениците от Девическата гимназия във Велико Търново събрали над 3000 лева и много предмети за гладуващите от Поволжието.

Интересни факти за включване то на жителите на Свищов, Ляс-

ковец, Горна Оряховица и Велико Търново в акцията се съдържат в протоколите на общинските съвети. Упоритата борба водят съветните комунисти от общинския съвет в Свищов за отпускане на салон за уреждане на вечеринки, средствата от които да бъдат за гладуващите от Поволжието. Те решително отказват каквато и да е подкрепа на настанените в града Врангелови войски, като предлагат вместо на тях субсидии от общинския бюджет да се дават за съветските хора.

Ето какви пишат вестниците от онова време:

„Горна Оряховица. В неделя 14 т. м. се състоя публично събрание свикано от местната организация, с реч от другаря Никола Пеев на тема: „В подкрепа на Съветска Русия“. След събранията се пусна подписка, на която се събраха 1300 лева. Подписката продължава. Доста другари и съчувственици изказаха желание да изхранват руски деца.“

„Раб. вестник“, бр. 40, 18 август, 1921 година

„Лясковец. На 21 август свикахме публично събрание за подпомагане гладуващите наши руски братя. Говори др. Бранков. След събранията събрахме чрез подписка 1390 лева, 45 кг жито и 80 килограма ечемик.“

„Раб. вестник“, бр. 49, 28 август, 1921 година

„Беброво. На „Великден“ по инициатива на тукашните младеж

Т. ЕВТИМОВ

ПЕТДЕСЕТТЕ НЕОБИКНОВЕНИ КРАЧКИ НА СЪВЕТСКИЯ СЪЮЗ

За да се разберат и правилно оценят плодотворните социално-икономически прогеси на бивша царска Русия, станал възможен благодарение на Октомврийската социалистическа революция, необходимо е да се вземат под внимание изходните позиции, от които преди 50 години започна своя път младата съветска република.

В навечерието на революцията основателят на съветската държава В. Ленин посочваше, че Русия си остава невероятно, невидано изостанала страна, мизерствуваща и полудива.

След революцията народът не можеше веднага да се възползува от нейните плодове. Чуждестранната интервенция, Гражданската война върнаха икономиката, и без друго напълно изтощена от Първата световна война, още по-назад. Към 1921 година промишлената продукция на страната намаля пет пъти, а производството на стомана — 20 пъти. През 1917 година промишлената продукция на такава огромна страна като Русия не достигаше и 3 на сто от световната продукция, а през 1920 година тя спадна на 1 на сто.

При такава слаборазвита икономическа страна била заплашена изобщо да загуби независимостта си. Това разбирате Ленин и партията на комунистите. Скоро след победата на революцията Ленин посочи два единствено възможни пътя за социалистическа Русия: Или умишлено жаване на всички политически завоевания на съветска-

та власт, или изграждане на икономическа основа.

При паризма Русия внасяше повече от половината от необходимите й машини, нейната зависимост от главните капиталистически страни в този период нарасна, нейната икономическа изостаналост се задълбочи.

Решаващ фактор за бурно промишлено развитие на СССР беше индустриализацията, създаването на най-напред на тежка индустрия, способна да превърне цялото народно стопанство на страната. Без тежка индустрия не можеше и да се мисли да се изгради социализмът.

За кратък срок СССР се превърна във втората индустриална държава в света и сега произвежда промишлена продукция повече, отколкото всички големи западноевропейски страни, взети заедно.

В сравнение с 1913 година (година на най-високо стопанско развитие на царска Русия) през 1966 година обемът на промишленото производство на СССР нарасна 66 пъти. Производството на промишлената продукция на СССР като цяло достигна вече над 65 на сто от нивото на САЩ, докато през 1913

година представляваше едва 12,5 на сто.

Сега СССР произвежда годишно около 100 милиона тона стомана, „настъпвайки по петите“ САЩ. По абсолютен размер на производството на такива продукти като въглища, желязна руда, кокс, електро и дизелови локомотиви, комбайни, металорежещи машини, цимент, дървесина, захар, животински мазнини и т. н. СССР изпревари САЩ.

Тези цифри и факти показват, че в резултат на Октомврийската социалистическа революция икономически изостаналата страна се превърна в промишлен гигант, разполагащ с всички съвременни отрасли на икономиката, в това число с първокласно машиностроене, приборостроене, радиоелектронна промишленост, голяма химическа индустрия.

СССР е пионер на прилагането на атомната енергия за мирни цели, на развитието на космическите изследвания, на откритията в редица други области на науката и техниката.

Огромни изменения станали за 50 години в селското стопанство.

Преди революцията в селското стопанство на Русия

бяха заети 3/4 от работещото население, а сега — около 1/3. Заедно с това продукцията на селското стопанство нарасна в сравнение с дореволюционното ниво с 2,7 пъти, което позволи да се задоволят нарасналите потребности на населението от продоволствия, а промишлеността — от суровини. Независимо от сериозните трудности, които селското стопанство на СССР преживя, военни нашествия, ликвидирани на следвоенните разрушения, суша, колхозите и совхозите увеличиха производителността на труда в сравнение с дореволюционното ниво повече от пет пъти. През 1966 година производството на зърнени култури в СССР достигна почти 171 милиона тона срещу 86 милиона тона през 1913 година. Това са плодотворите от новата социалистическа колхозно-совхозна система и от високото ниво на механизацията на земеделието и животновъдството.

Успехите на промишлеността и селското стопанство позволиха значително да се увеличи производството на стоки за населението.

Така например, през 1966 година бяха произведени почти 3,5 пъти повече тъкани,

отколкото през 1913 година, а обувки — почти 9 пъти повече. В нашата страна сега се произвежда няколко пъти повече захар, мазнини и други хранителни продукти, отколкото преди.

При това трябва да се вземе под внимание, че от 50 години съветска власт около 20 години отидоха за отблъскване на военните нападения и за възстановяване на разрушеното от войната стопанство.

Ако не беше това, икономическото ниво на развитието на СССР и жизненото ниво на народа сега биха били още по-високи.

Социалистическите страни в Европа и Азия, които поведат индустриализация, а също новосвободените се държави, тръгнаха по пътя на капиталистическото развитие и осъществяващи корени социално-икономически преобразования, се намират в много по-благоприятно положение, отколкото СССР някога. Сега съществуват социалистическа система, от помощта и поддръжката на която, и по-специално Съветския съюз, те се ползват. И това им позволява уверено да вървят напред, да избегнат много трудности, да развият именно онези отрасли на стопанството, които са най-ефективни от гледна точка на интересите на тяхното вътрешно развитие.

М. МАКСИМОВ
Агенция „НОВОСТИ“

Снимка от братска Полтава. Нина Савчук е квалифицирана работничка в памучно-предаточна фабрика в Полтава. Тя е и ученичка в трети курс на вечерното механико-техническо училище при завода.

ЗАСЛУЖАВА СИ ДА ЖИВЕЕШ ЗА ТОВА!

Капитан Жак САДУЛ

член на френската военна мисия в Петроград по време на Октомврийската революция.

Петроград, 7 ноември, 1917 година. Тази нощ започна болшевишкото настъпление. От стаята си чувах тътена на далечна престрелка. Тази сутрин на улицата е спокойно, но в хотел „Астория“, където са настанени няколкостотин руски офицери и повечето от офицерите на съюзническите мисии, явява се на Временното правителство охрана от юнкери е за менена без събличане с болшевишки отряд. Час след час научаваме, че в ръцете на въстаналите са преминали гарите, държавната банка, телеграфът, телефонът, повечето от министерствата. А какво правят правителствените войски?

Носят се слухове, че съюзническите офицери били нападнати от болшевиките. Реших лично да се видя с вождовете на въстанието, които се бяха настанили заедно с конгреса на съветите в Смолни, резиденция на Петроградския съвет.

... Всички кръстопътища се охраняват от Червената гвардия. Навсякъде се движат патрули. Бързо профучават няколко бронирани коли. Ту тук — ту там се чуват изстрели. При първия шум огромна тълпа от любопитни се разбегва, ляга, притиска се към стени, струпва се пред входовете, но любопитството на хората надделява и скоро те пак се появяват. Пред Смолни многобройни отряди от Червената гвардия и редовната армия охраняват революционния комитет. В градината са поставени картечни. Между колоните на фасадата има няколко оръдия. При стария режим в Смолни се намираще Институтът за благородни девици. Неговите широки беложълти коридори са изпълнени с войсвена, ликуваща тълпа — другари и войници.

Целият Петроградски гарнизон е на тяхна страна, с изключение на няколко казашки ескадрона, юнкерите и жените (става дума за женския батальон — бел. ред.). Всички административни сгради са в техни ръце. Временното правителство е обсадено в Зимния дворец. То вече щеше да бъде арестувано, ако революционният комитет беше употребил насилие, но необходимо е втората революция да не пролее нито капка кръв. Прекрасни, но трудно осъществими надежди.

Утре на конгреса на съветите ще бъде изложена про

грамата на болшевишкото правителство, което ще бъде незабавно сформирано.

Ето основните положения на най-близката програма.

Да се предложат на воюващите народи примирие, позволяващо да се започнат преговори, с цел да бъде сключен демократичен и справедлив мир.

Да се отнеме едрата поземлена собственост и земята да бъде предадена на селяните в съответствие с процедурата, установена от местните поземлени комитети и от учредителното събрание, което да се свика на 12 ноември.

Работнически контрол над производството и разпределението на продуктите.

Монопол на банките.

Да се отмени смъртното наказание на фронта.

8 ноември 1917 година. Втори ден на въстанието. ... хубави вести за болшевиките. ...

Повечето от членовете на Временното правителство са арестувани. Керенски избягал. Армията е в ръцете на революционерите. Повишаните от Временното правителство полкове един след друг преминават на страната на болшевиките.

Заседанието на конгреса, което трябваше да се открие в 2 часа, започна едва в 9 часа вечерта.

В претъпаната зала Ленин, посрещан с бурни овации, отначало прочита, а след това коментира възванията на народите и правителствата на воюващите държави и законопроект за аграрна реформа. Думите му биват прекъсвани от бурни аплодисменти.

Съюзниците безсмислено залагали всичко върху бити карти: Керенски, Савинков, Каледин и т. н., които нямат нито популярност, нито реална сила. Струва ми се, че трябва да нямам политически нюх или просто здрав разум, за да се компротетират, подкрепяйки тези хора, които вече никога не представляват. Най-добрата част от интелигенцията, работниците и войниците им обриваха гръб. За да се убеди човек в това, достатъчно е да хвърли поглед върху стремителното олевяване на различните социалистически фракции, което ги довежда до непосредствени контакти с болшевиките.

Аз не съм болшевик.

... Днес болшевизмът е факт. Аз констатирам това. Това е сила, която, според мен, никаква друга сила не е в състояние да сломи.

Всички по-здравни стават връзките между трудещите се от Великотърновски окръг и Полтавска област. Това лято гост на кооператорите от с. Обединение бе Михаил Алексанрович, завеждащ селскостопанския отдел при областния комитет на КП (У). В редица срещи с механизаторите той сподели опита на полтавчани при обработване на земята.

НИЕ СЕ УЧИМЕ В СЪВЕТСКИЯ СЪЮЗ

МНОГО от нашите специалисти, които сега работят в промишлените предприятия, в кооперативните стопанства и на други места във Великотърновски окръг, са се учили в Съветския съюз. От великата братска страна, от нейната огромна и неизмерима научна съкровищница, заедно с младежи от много други страни, с години наред те черпеха знания от най-прогресивната наука в света. В окръга те донесоха ентузиазма и предаността на съветските творци към народа си, устремата към нови висоти в науката. Всичко това сега с майсторство и настойчивост прилагат в своето всекидневие.

В навечерието на пълнолунния юбилей на Великия Октомври се обривахме към няколко представители на инженерно-техническата мисъл да разкажат за дните и годините, преживени в съветската страна, да споделят възхищенията и мислите, породени от всенародното чествуване на рождената дата на първата пролетарска държава.

Инженер Васил Йорданов Яйманов сега е заместник-директор на Държавния завод за автоматични везни в Лясковец. За първи път той отива в Съветския съюз през 1953 г., след като за едно място се състезава с още 8 души. Той, шестнадесетгодишно Ново село, е който изкачва с трепет стъпалата на Московския минен институт. Годините, прекарани там, му донасят не само инженерска титла, а и много мъдрост и скъпи познания, които и до ден днешен му помагат да поддържа творчески връзки с широката научна свят. В 1958 година младият специалист е вече на работа в Държавния машиностроителен завод — Перник. В него той започва да прилага това, което беше научил в Москва. Годините неусетно се излизват, а любовта му към родния край все не го напуска. Но къде да намери подобен фронт за работа по специалността във Великотърновски окръг?

С изграждането на Завода за автоматични везни в Лясковец се открива такава възможност за инж. Яйманов. Колкото и да е чудно на пръв поглед, но и везните в края на краищата са своего рода машини. А неговата специал-

ност са машините. ... И от януари 1964 г. той е в родния окръг. Започва нов живот за младия специалист. Широката техническа култура, богатата съветска литература и личните му връзки със съветски научни работници му дават възможност представителни мостри и образци за новите изделия да се въвеждат в производството. ... Упоритостта и трудолюбие, обичта към науката и професията — ето най-главните и незабравимите, което той е донесъл със себе си от необятната страна.

В ЖП управление — Горна Оряховица не са малко специалистите, които са учили в Съветския съюз. Между тях е комсомолката инж. Иванка Василева. Преди три години е завършила Ленинградския железопътен институт.

— Ние, заедно с моите другари от института, обикнахме не само веднъж завинаги великата страна, но и днес с тях поддържаме

звукането на механизацията и др.

Инж. Василева е взела участие в установяването на предварителната икономическа обосновка на гара Русе — разпределителна, сега участва и в съставянето и разработването на конкретен план за нуждите на гаровите стопанства до 1975 г.

— В Съветския съюз видях на дело как жената е равноправен творец в отечеството си. Горят амбицията да докажа, че и в нашата страна, в такъв труден сектор като транспорта, можем да работим не по-лошо от мъжете.

Дълго е пътят, който изминава Георги Дойчев от Ловеч — през мините в Бобов дол, през Домбас и Харковския политехнически институт.

— Моята юношеска, а по-късно и младежка мечта беше не само да посетя някога съветската страна, но да се уча в нея. Затова, когато през 1957 г. заминах като бригадир в СССР, вече виждах близки моите надежди. ...

И сега инженер Георги Дойчев — началник на отдела в Базата за техническо развитие към Радиозавода във Велико Търново, с благодарност си спомня годините, прекарани в съветската страна.

— В съветските учебни заведения материално-техническата база за подготовка на учащите се е на завидна висота. Затова с удоволствие през това лято за втори път отидох в СССР, само че този път на специализация във Всесоюзния научно-изследователски институт в Ленинград. ...

През тези дни разговаряхме и с други наши инженерно-технически работници, учили и специализирали в СССР.

Всички бяха единодушни, че условията, които са им били създадени за живеене и обучение, са надминали и най-смелите им очаквания. Това може да се очаква само от братя, от най-близкия приятел. Затова в навечерието на славния полукрестовен юбилей те изпращат своята синовна признателност и благодарност на своите учители и приятели от великата страна, открили пред тях широко вратите към сийните пътища на науката — най-прогресивната в света, най-близката до живота.

творчески и лични връзки, които са ни в помощ във всекидневната ни работа. А тя не е много лека — разработване и прилагане на единия технологически процеси за гарите и индустриалните клонове към тях, как жи клонове най-бързо да обработват вагоните, изпол

зуването на механизацията и др. Инж. Василева е взела участие в установяването на предварителната икономическа обосновка на гара Русе — разпределителна, сега участва и в съставянето и разработването на конкретен план за нуждите на гаровите стопанства до 1975 г.

— В Съветския съюз видях на дело как жената е равноправен творец в отечеството си. Горят амбицията да докажа, че и в нашата страна, в такъв труден сектор като транспорта, можем да работим не по-лошо от мъжете.

Дълго е пътят, който изминава Георги Дойчев от Ловеч — през мините в Бобов дол, през Домбас и Харковския политехнически институт.

— Моята юношеска, а по-късно и младежка мечта беше не само да посетя някога съветската страна, но да се уча в нея. Затова, когато през 1957 г. заминах като бригадир в СССР, вече виждах близки моите надежди. ...

И сега инженер Георги Дойчев — началник на отдела в Базата за техническо развитие към Радиозавода във Велико Търново, с благодарност си спомня годините, прекарани в съветската страна.

— В съветските учебни заведения материално-техническата база за подготовка на учащите се е на завидна висота. Затова с удоволствие през това лято за втори път отидох в СССР, само че този път на специализация във Всесоюзния научно-изследователски институт в Ленинград. ...

През тези дни разговаряхме и с други наши инженерно-технически работници, учили и специализирали в СССР.

Всички бяха единодушни, че условията, които са им били създадени за живеене и обучение, са надминали и най-смелите им очаквания. Това може да се очаква само от братя, от най-близкия приятел. Затова в навечерието на славния полукрестовен юбилей те изпращат своята синовна признателност и благодарност на своите учители и приятели от великата страна, открили пред тях широко вратите към сийните пътища на науката — най-прогресивната в света, най-близката до живота.

творчески и лични връзки, които са ни в помощ във всекидневната ни работа. А тя не е много лека — разработване и прилагане на единия технологически процеси за гарите и индустриалните клонове към тях, как жи клонове най-бързо да обработват вагоните, изпол

зуването на механизацията и др. Инж. Василева е взела участие в установяването на предварителната икономическа обосновка на гара Русе — разпределителна, сега участва и в съставянето и разработването на конкретен план за нуждите на гаровите стопанства до 1975 г.

— В Съветския съюз видях на дело как жената е равноправен творец в отечеството си. Горят амбицията да докажа, че и в нашата страна, в такъв труден сектор като транспорта, можем да работим не по-лошо от мъжете.

Дълго е пътят, който изминава Георги Дойчев от Ловеч — през мините в Бобов дол, през Домбас и Харковския политехнически институт.

— Моята юношеска, а по-късно и младежка мечта беше не само да посетя някога съветската страна, но да се уча в нея. Затова, когато през 1957 г. заминах като бригадир в СССР, вече виждах близки моите надежди. ...

ТОВА НЕ Е ЛИ ГЕРОИЗЪМ?

3 АД него прозорецът напомняше картина на Левитан — синьо, кобалтово небе и позлатените върхове на тополи, протегнати нагоре. Едно топло слънчево петно лежеше на масата. Хелиографското копие на чертежите отляга и избликало. Оряшев се усмихна.

— За дружбата ли? ... Какво да ви кажа. Трудно е в обикновеното всекидневие да се открие нещо значително, „достойно“ за очерк. Всичко минава някак незабелязано край нас. Само отношенията са един по особен свят. ... но и те са най-обикновени, човешки.

И той има право. Понякога един жест е много по-красноречив от многословие. И може би най-искрени и сърдечни са тези отношения. Спомних си, бях ходил и друг път на земснаряда, но този беше по-различен. Водата се блъскаше, прозрачно-зелена, в стоманените балони, които носеха огромните железни тръби. В междините се образуваха бързени. Тръбите пееха. Издаваха някаква особен звън, когато по тях бегаше всмуканият от дъното пясък. Смяната следеше спокойно електрическото табло. Лудувани, началник на земснаряда, пушеше замислено. Не си спомням кой беше механикът, може би Осипов Яков? Долу двама млади българи говореха нещо, но от силния шум думите им не идваха до мен.

Съвсем обикновено катадневие, статично, изпълнено само с вътрешно внимание. И все пак имаше нещо особено, някаква привлича увереност и спокойствие. ...

Аркадий Василевич се надигна тежко. Едрата му кокалеста фигура изглеждаше още по-огромна. Имаше също така едри ръце, леко почернели от мазута.

— Виджате ли ги — сочеше момчетата, — усвоиха механиката до съвършенство. Отначало бяхме само една смяна. Сега сме четири. С българите се сдружихме като братя. ...

Вярвах на думите му. Сега ги чувам и от инженер Оряшев: — Всички са добри. ... И още по-добри ученици. ... Започнаха съвсем незнаещи и работнички на земснаряда, и хидроелектростанторите. Дойдоха без специална подготовка. Обикновени хора. А вече владеят професията си. И най-важното — работят самостоятелно.

Сините му очи ме гледат усмихнати, спокойни.

— Когато се наложи, работят колкото трябва. Случи се да ми не ураган. Това вече не е по наша вина. Природно бедствие. Тук равнината е открита. ... Сваля електропровода. Двадесет километра електропровод. ... Валеше дъжд. Бурята просто виеше. На втория ден вятърът стихна, но продължаваше да вали като из

ведно. Валя два дни и през това време никой не си отиде. Работеха в дъжда, а дърехте им тежката от влага. Българи и наши. ...

Герман Леонидович разказваше някак обикновено. В себе си оценяваше подвига, но не се учудваше. Беше от ония хора, които малко говорят за себе си и не търсят жалостиво съчувствие за трудностите. Ала той ценеше хората. Искаше му се за всички да каже добра дума.

— Пишете. ... пишете за бай Христо Цвятков. ... Този с очи лага, електричаря, за Върбан Василев, за оня здравеняк Христо Цолов. ...

Оряшев се надигна и посочи през прозореца. Вън светкаха сините пламъци на оксигените. Един жилав мъж повдигаше нещо. ... Може би беше веригата на булдозера. Мина тежко натоварен самосвал и някъде наблизко за треща мотор. Отиваха към площадката.

— Работим с шестдесет и три ма българи. ... Никой не напусна досега. Вече година и половина на. ... Три милиона и шестстотин хиляди кубически метра пясък сме намали на площадката. Обещаваше през януари в чест на 50-годишнината на Октомври да намием два милиона кубически метра пясък до края на годината и предсрочно ще го изпълним.

Шеше ми се да го запитам как се чувствуваше в България, ала той неочаквано продължи:

— Дойдохме тук и се чувствуваше като братя. Вярно е, че никой не може да замени Родината. Всяка вест от там изживяваме с двойна сила. Работили сме и на Каховската, и на Киевската, и на Кременчугската хидроелектростанция. Повече от десет електростанции сме построили. С радост приехме да дойдем и тук, защото вярваме, че от нас ще има полза. Нашите интереси са близки. Простото с българите имаме братски, искрени отношения. Бих казал — делови, в най-добрия смисъл на думата. ...

Вече не слушах. Припомних си предния ден. ... Металният тлас на репродуктора падаше тежко: „Нова космическа победа. ... Осъществено е меко капане на Венеция. ...“ Пред бараките имаше хора. Бяха спрели работа. Инженер Оряшев стоеше обляган на прозореца. Над равнината стърчеше синият корпус на естакадата и ние бего се забиваха сините клонове на крановете. Там ще построят заводите. ... химическите заводи на дружбата. Вече тъмнееше първите корпуси и един след друг се издигаха камини. ... Сякаш бях разгадал някаква тайна. Помислих си: „Всичко при тях е някак спокойно. ... сигурно. Това не е ли също героизъм?“

Валентин АНТОНОВ

Борба

А ЗАПАД огнено-червеният слънчев диск предпазливо докосна хоризонта и изведнаж от тона мажот, на всички страни блиснаха остриетата на огненни искри, като напик от разтопен метал. Но те вече не можеха да прогонят нежния воал на вечерния здрач, който бавно се спускаше над селото. Сякаш, окончателно загубил надеждата да предотврати настъпването на вечната си съперница — нощта, слънчевият диск започна бързо да изчезва зад хоризонта.

Лека въздишка се изтръгна от гърдите на невисока, слабица жена в бяла забрадка, завързана под брадичката. Тя се спря за малко на балкона, загледа се в яркия залез на слънцето, неподвижна и замислена. Тиха печал светеше в кафявите ѝ очи. Още един ден отмина в неизвестност. И всеки път е жалко да се разделяш с него. Като че ли той отнася със себе си заминаги немо невидяно, нечуто, неизживяно...

Неумолимата нощ продължаваше своята черна работа. Скоро само тънката ивица от разтопен край на небето напомняше за слънцето, което се криеше там. Откъм тъмната гора, която започваше веднага зад селото, духна прохладна и угнетена от юнския зной природа сякаш оживя. Замиряна на окосено сено. Някъде в езерото жабите започнаха да изпробват гласовете си. Под тежкия напев затануваха във въздуха комарите. Като черна сянка пробяга над къщата прилеп.

Марина Степановна въздъхна още един път, хвана мандалото на вратата и отново се спря. Вратичката се отвори изведнаж и в

— съзри.

Съзри се появила и в очите на Марина Степановна.

— Недей, мамо, ти сама казва, че...
— Помълка малко, като разгледаше напудрените с прах от пътя босоножки. След това още по-тихо:

— Мамо, сърцето ти се къса от мъка? ... Ти обичаше ли го?

Под изпитателния поглед на дъщеря си Марина Степановна повдигна плътините си със съзри очи и започна да ги изтрива с ръка. Но Галия настояваше.

— И сега навярно го обичаш? Вместо отговор — мълчане. Като потвърждение на своята догадка го разбра Галия. Попита:

— Защо е трябвало да се разделяте шом си го обичали?

Нищо не можеше да отговори на това Марина Степановна. Каза първата дума, която ѝ дойде на езика:

— В живота всичко се случва, Галия, някога сама ще разбереш.

— Аз вече не съм малка, мамо, двайсетата карам.

— Всичко е времето си, дъще, ще ти кажа някога.

Галия видимо се готвеше да възрази, но в двора възкоха две деца — и двете високи, чернички, весели.

— Мамо, хайде да вечеряме!

— оше от вратата завикаха дружно.

— Нов филм са докарвали в клуба.

Кърваво-червено пламенеше тревожното зарево на края на небето, оставено като следа от слънцето, което се криеше там. Като че ли го гонеше, след него от изток се надигаше нощта.

Тихината в стаята сякаш звънеше. А може би досаден комар е

пери рше като птица, която зашчишава своите рожби.

— Не бой се, децата няма да пипна — криво подобие на усмивка се появи на лицето на войника и веднага изчезна. — А разговорт ми с тебе е кратък.

Като отстъпи от вратата, посочи с пръст:

— Вън от къщата ми! Кракът ти да не стъпва тук.

Марина облиза с език засъхналите си устни.

— Ше изляза... Веднага ще изляза. Само децата да погледят, а дъщеричката няма да оставя, Иване.

— Вземай ги всичките. Някой не ми е нужен! — повиши глас Иван. Въз да крещи: — Ти... Ти... Как посмя? ... Цялата война изкарах, животът ми не един път на косям висеше, а ти... Как можаш?!

Обезумял от гняв и обида, той не подбираше думите. Като остри камъни удряха те жената по главата, като разтопени парчета се забиваха в сърцето. Като мълчеше, тя заплака, приготвяйки децата.

— Кой? Кажй кой? — домогваше се мъжът — Фриц? ... Полиция?

Марина мълчеше, бързо обличаше децата, които притихнали гледаха войника, който кой знае защо крещеше срещу майка ѝ.

Марина Степановна изтри съзри, които внезапно потеклоха по страните ѝ. Койко години прелетяха от онова време, а ясно е, нищо не се забравя. Извърна главата си към прозореца. Гъстият

покрит с азбест. Дворовете чисти, разтребени, като пред празник. Някога младата тополка до двора на Белашиови, посадена от Ивана, която се роди Галия, се измъкнала в строина, висока красавица.

Едва съдържайки възненето си, овладяло цялото ѝ същество, влезе в просторния двор. И тук времето е донесло своите промени. Къщата, наистина същата, на сламата от покрива е заменена с азбест, във весела синкава играят прозорците. Зад къщата, в дъното на градината, се червеят тухлените стени на нова къща, оше без прозорци и врати. Ясно, започнал Иван Белаши нов дом, но не успял.

Ето и мандалото е познато, изтривано някога и от нейните, Маринините ръце. Поколеба се за минута, но веднага преодоля моментната слабост. Решително блъсна вратата, пристъпи прага. И замръзна на мястото си.

Просто на пода, подложило малкото си юмруче под розовата си страничка, спеше петгодишно момиченце. До него седеше слабичко момиченце, с бял кичур, падащ на челото. Из емайлирана панци, стояща пред него, момиченцето грееше с лъжица розов кисел и старателно размазваше по пода около себе си.

— Мамал! — момиченцето видя Марина Степановна на вратата, хвърли лъжицата, протегна към нея ръчички. Радостна усмивка освети детското личице. — Мамал!

Неволни спазми свиха гърлото на Марина Степановна. Въз моми ченнето на ръце, съблече му из

нична помощ.

— Да простиш не можеш ли?

— вече през съзри попита Марина Степановна.

— Не е до прошка... Да простиш можеш... А виждаш да забравиш!... Бих искал да... Обидата и след години не се забравя.

— Наказвай ме... Аз съм виновна пред тебе, мене наказвай!... Защо себе си наказваш? Децата защо мъчиш?... Те със сам не са виновни!...

Марина Степановна бавно тръгна към вратата. Краката ѝ като че ли бяха залепени о пода. След себе си чуваше отчаяния вик на малката Наталка.

— Мамол! Мамол!...

Не се обърна. Не видя какъв поглед я изпрати до прага Иван Белаши — пълен с мъка, с душевна обърканост, с вътрешна болка.

Едва съдържаше тревожните си чувства, бързаше за в къщи, където може, както всякога, между четирите стени да скрие своите преживявания от чуждите погледи. Но на автобусната спирка я очакваше неприятна изненада — рейсовата кола, която трябваше да отпътува, зави на върха на новия универсален магазин, като мигаше ехидно с червеното око на стопсигнала. А набързо нарисуваните неравни букви на разписанието, заковано на телефонния стълб, твърдо обещаваха, че рейсовата кола ще се върне ту

ка след два часа.

Дълго стоя пред разписанието, като че ли се надяваше, че то ще се смилва над нея и ще смени гнева с милост. Къде да отиде, къде да се дине сега?... През следващите години посещаваше районния център в краен случай — по-добре в родното си село да престоява, да не тревожи сърцето си със спомените.

Вървеше по улицата. Неволно се загледа. Там, където сега бие на очи универсалният магазин, тогава беше немската комендатура, която в оазиса заминаги паметна нощ партизаните запалиха, а там, където е районният изпълком... Чакай, чакай!... Какво е това?... Срещу двуетажното здание на райизпълкома гордо се издига каменен обелиск. Навярно в Деня на победата са го открили, досега не съм го виждала на братската могила. Издълбан от розов гранит, обелискът се стелняваше към върха, като правоъгълник се извисяваше към високо то лятно небе.

Със затен дъх Марина Степановна бе впила пламтящия си поглед в обелиска. Сякаш се подчиняваше на незнайна сила, бавно тръгна към него. Нейният поглед бе привлечен от мраморната плоча на полирания постамент. Със злато са издълбани думите: „Вечна слава на героите, паднали в боевете за свободата и независимостта на нашата родина“. По-долу — три колонки имена. Очите ѝ трескаво пробягаха по тях. Ето го!... Скъпото ѝ име!... Второто отгоре... В третата колонока... Григорий Нерсесян. Гриша!... Гришуни!... Шастие и скръб, радост и мъка. За цял живот!... Останали след дълги години!...

От възтление краката ѝ натежаха, като че ли с олово се бяха наляли. Едва се добра до най-близката пейка, която стоеше по дължината на алеята. Не седна, а падна на нея, без да сменя поглед от обелиска. Изведнаж той заплаува пред очите ѝ — съзриет, като пелена замъглиха погледа ѝ.

... Като че ли вчера бе всичко това Глуха, зима нощ падна над селото — тревожна, пълна с неизвестност и опасности. Нито светлинка някъде се виждаше, нито човешки глас се чуваше. Само в центъра на селото, около училището, понякога се чуваше чужда команда: ще зареве танков дивател: колона хитлеристи се установяваше да нощува в селото.

Марина цяла нощ не можа да спи от страх. Седеше в тъмната къща на руската печка, с малката Галия на ръце, и чакаше беда-

та. Да бяга напаякъде беше късно. Пък и къде ще избягаш с дете през зимата?... Изтръпваше цялата от страх, като се прислвчваше в сърдитото виене на виелицата. Добре, че свежквата до нея не спеше. Спокойна гакава, величава в своята невъзмутимост.

— Надявай се, дъще, за по-добро, тогава ще стане така, както желаеш.

Надяваше се. Някъде около полунощ, в центъра на селото изведнаж се чуха изстрели. Сякаш вапирясаха, затракаха картучици около училището, заглушаващи воя на виелицата, рязко избухнаха взривовите на гранатите. Някой беше нападнал сънните хитлеристи. Или те бяха нападнали някого, но боят продължи повече от час.

След това изстрелите внезапно престанаха. Остана след тях само разкошното зарево, което ка

да вземе Григорий. От сърца благодарни на жените за помощта. Благодарни и Григорий. А когато Марина излезе да изпрати мъжете през градината, Григорий напромяне крепко ѝ целува.

Дълго лани Марина тази целува ка на своите устни. Даже в огъня я хвърляше, когато си спомняше за Григорий. А си спомняше по няколко пъти на ден. Понравя се на женското сърце младият, с гъст перчем момък, винаги весел, жив, усмихнат. И смел — до безумие. Това Марина разбра, когато той така жестоко отмъсти за смъртта на старата Белаха.

В този ден местната полиция извърши блокада на пазара. Всички, които са били там по това време, в паника се впуснали да бягат. За да задържат тълпата, полицията открила стрелба и няколко жители на районния център бяха убити и ранени. Сред уби-

тите се оказа и свежквата на Марина. В същата нощ районната управа на местната полиция бе обхваната от пожар. Доста предатели загинаха от куршумите на народните отместители.

Една нощ Григорий дойде при Марина. Остана у тях до разсъмване. Идва още няколко пъти. А след това... От хората Марина научи, че хитлеристите и полицанте са обкръжили партизаните в съседната гора. Два дни продължил там боят, но нито един жив партизански окупаторите не могли да пленят.

От този ден Григорий не се появя повече в дома на Белашиови. А в негова памет растяха двама сина — близници, Марина нарече елияния Григорий, а другия — Иван. Бяха също весели като баща си, също живи, смели и усмихнати.

Съзриет се стичаха по страниите ѝ и Марина Степановна не ги изтриваше. Без да мига, гледаше с премежени очи гранитния обелиск, като че ли очакваше да види зад него живия, желания човек.

Някой лекичко докосна коляното ѝ. Това я върна към действителността. Даже трепна от изненада. Пред нея стоеше малката Наталка в чистичка, синя като нейните весели очички рокля.

— Мамол! — притискаше се момиченцето към Марина Степановна и голямата червена роза в ръчичките ѝ грееше на слънцето с кървав пламък, като че ли бе току-що изтръгнато от гърдите ѝ. — Мамол!

Малко зад Наталка трмаво стъпваше Иван Белаши.

— Знаеш ли, Марина... Аз дълго мислих... Наталка вина като бясна: „Мама, искам при мама!...“ Какво да му кажем? Дете. Аз вече обмислих... Наесен ще завършим къщата. Има място за всички ни... Ако си съгласна...

Марина Степановна взе Наталка на ръце, целуна я по сините очички. Отново прекоси с поглед гранитния обелиск. С момиченцето на ръце, се приближи към него. Остави червената роза долу до мраморната плоча, дълго гледа изсечените златни имена.

Иван Белаши проследи погледа на Марина Степановна, прочете гласно:

— Григорий Нерсесян, командир на партизанска група.

Обърна се към Марина Степановна.

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

— Той ли е?

ИСТИНСКИ ДРУЖЕСКИ ВРЪЗКИ

МАЛКО са трудовите победи в изграждането на социализма в нашата родина, които не са постигнати с помощта на братската съветска страна. Още в първите години след Девети септември, когато стопанството на Съветския съюз беше изтощено от войната, когато сам той чувствуваше нужда от помощ, дори и тогава изпрати жито на българския народ. В кой ли отрасъл на народното стопанство тази помощ не е била решаваща за ускореното изграждане на материално-техническата база, за превръщането на социалистическата ни страна от изостанала аграрна във високо индустриална, е модерно земеделие страна.

Нашата страна започна колективизацията на селското стопанство изключително с помощта на Съветския съюз. Можеше ли у нас да се изградят ТКЗС още в първите години след Девети септември и то така бързо, след като не беше създадена още тежка промишленост, нямаше заводи за трактори и други селскостопански машини? Първите трактори, които отгласиха родните поля, бяха съветски. Първите комбайни, благодарение на които кооператорите захвърляха сярта и паламарката, бяха съветски. Сега нашите украински ТКЗС имат десетки трактори, комбайни, камиони, повечето от които носят съветска марка.

Както всички кооперативни стопанства в нашата родина дължат укрепването си на братската и безкористна помощ на Съветския съюз, така и нашият кооператив етърп здраво на краката си с неговата помощ. Сега стопанството ни разполага с 42 трактора, от които 36 са съветски. От 33 комбайна с различно предназначение 24 също са произведени на съветски заводи. Три-четвърти от площите в нашия кооператив, засявани с пшеница, са заети от съветския сорт „Безостая-1“, който дава над 380 килограма среден добив от декара.

Нашето ТКЗС е посетено от стотици граждани на Съветския съюз, с които поддържаме искрени дружески връзки. Немалко наши кооператори и кооператорки също са ходили в Съветския съюз — в Ленинград, полската на социалистическата революция, в Москва, други са посетили Киев, Харков, Полтава, Ростов, Волгоград, Краснодар, Краснота, Това са места, които всеки кооператор мечтае да види, да почерпи опит от работата на съветските колективисти, да усвои новото селскостопанско производство. Ходили са много, ще отидат и други. Всички са дълбоко убедени, че създаденото за толкова кратко време в нашето село не би било възможно без помощта, която ни оказва братският съветски народ.

Нашето кооперативно стопанство укрепна. Наблизани

те социални мероприятия се осъществяват. Раздава се безплатна пшеница на възрастните кооператори, безплатни закуски на учениците, поддържат се детски градини, дават се стипендии на ученици и студенти. Всички кооператори могат да ползват храна от кухнята на ТКЗС, като заплащат само стойността на продуктите, а режийните разходи са за сметка на стопанството. Храната могат да вземат не само кооператорите, които работят на полето, а и възрастните, които не участват в производството. Всеки кооператор, който заработи необходимия минимум човекодни, има право на платен годишен отпуск.

От 1956 г. досега в Масларево и Вързулица са построени четири жилища, три кооператорни читалищни домове, търговски сгради, стадион. В Масларево бе издигната прекарана административна сграда. Още в 1957 г. двете села бяха електрифицирани, а Масларево и водоснабдено. В скоро време и във Вързулица всеки дом ще има чешма и баня. Всичко това ги превърна в благоустроявани селища от нов тип.

Не спира и строителството в ТКЗС. В момента се довършва модерен обект за 224 крави, в който всички работни променени ще бъдат механизирани и ще бъдат създадени условия за преминаване на двусменна работа.

В навечерието на 50-годишния юбилей масларевчани бяха зарадващи е нова придобивка — открита е вече автоматична телефонна централа. Над 200 кооператори чакат ред за домашен телефон. Телевизорите станаха повече от радиоприемниците. Десет леки коли, собственост на масларевски кооператори, се движат по улиците на селото, 20 души са направили вноска.

Нашите кооператори и кооператорки са дълбоко убедени, че успехите на стопанството са завоевани с безкористната помощ на Съветския съюз. Те знаят, че високите добиви, получавани от всички култури, се дължат на тази помощ, на тази дружба, защото високодоливните семена идват от Съветския съюз, най-хубавите машини — също.

Ето защо в навечерието на 50-годишния юбилей трудеците се от масларевския кооператив изпращат най-горещи поздравии на съветските народи и на нашите приятели от колхоз „Пермол Коммунизма“ — село Бриса, Лохвицкий район на Полтавска област, с които са в близки, дружески връзки.

В навечерието на 50-годишния юбилей всички трудеците се от Масларево и Вързулица са обхванати от трескава подготовка за посрещане на великия празник. Свикват се събрания по бригади, ферми и странични предприятия, разгара се небувалото социалистическо стреловане. Даденото обещание за извършване на есенната селитба качествено и в срок е изпълнено.

С делата си кооператорите от Масларево изразяват преклонение пред великата дата в историята не само на съветския народ, но и на цялото човечество.

Жорж АТАНАСОВ
секретар на Общинския партиен комитет — с. Масларево

ПРЕЗ ТЕЗИ ДНИ В КООПЕРАТИВА „ОКТОМВРИЙСКА ПОБЕДА“

За историята изтеклите 23 години у нас са само един миг. Но през този „миг“ под личезарното сияние на Великия октомври в нашата свободна родина станаха преобразования, равни на чудеса. В тези външващи предпразнични часове искаме да ви отведе в един от кооперативите на окръга, който с гордост и достойнство носи името на Великия октомври — „Октомврийска победа“ — с. Поликраище.

Преминете на север през това подмладено поле. Прорезете го пешком на изток. Обгърнете го с поглед на запад. И вижте, не е ли станало истинска градина. Не стигат ли границите на големите кооперативни ниви до

хоризонта. И как свободно диша в него земята, освободената земя, погледана от грубите, селски ръце. Груби ръце! Те са тъй много в Поликраище, Крушево, Янтра, Първомайци — ръце, като на Никола Ганчев и Марин Попов, Трифон Каращанов и Марин Удварев, на Йонка Цветкова и Стоянка Байдакова, Христо Чорав и Момка Трифонов, на Вера Бабакова и Иван Александров; ръце груби, като на механизаторите Стефан Райков, Никола Петров, Йордан Байчев. . . ръце-стоици, хиланди чифта.

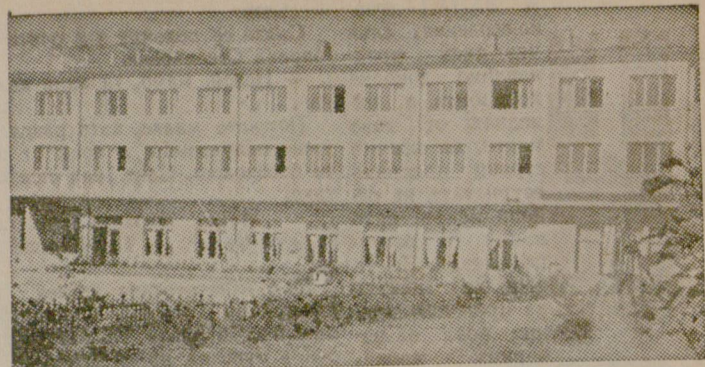
Но можеха ли тези ръце без светлината на Октомври да насочат правилно своята творческа сила. Можеха ли да покълни в на-

шите поля и разцъфне кооперативния строй без победите на Октомври и Септември, без опита и без користната помощ на руските ни братя?

Със съветски машини бяха поставени първите жатони на кооперативния строй — в Поликраище и навсякъде. Седемдесет и девет от всичко осемдесет и три трактора в Поликраище сега са съветски. Всичките 17 комбайни са съветски. Цялото поле, определено за есенните тези години, се засява със съветския сорт пшеница „Безостая-1“. Най-много се засяват съветските сортове слязголед „Передовик“ и „Смяна“. Най-много научиха за комплексната механизация от знатния съветски механизатор, героя на социалистическия труд Первипки. Отглеждането на пуйки в стопанството и стигането до машините на строеж на първия птицекомбинат в страната за 500 000 пуйкибройлери и капашити 2500 000 кг пуешко месо годишно, е пак дело, родено с опит и помощ на Сталинската птицефабрика край град Киев.

Скъпа дружба и приятелство още от 1962 г. свързва кооператорите от Поликраище с колхозниците от колхоз „Маяк“ от с. Богоевка, Градическия район на Полтавска област. Председателят на стопанството Христо Топалов с вътление разтвря алено копирено знаме и говори:

— Ето, вижте, подариха ни го

нашите съветски приятели от колхоз „Маяк“!

Отгоре през пурпурно червената коприна е написано със златни букви: „Пролетарии от всех стран, соединяйтесь!“, а в средата — „Под знаменем марксизма-ленинизма, под руководством коммунистической партии — вперед, к победе коммунизма!“

За победата на кооперативния строй, за победата на социализма и комунизма носителите на златното име на Великия октомври шурмуват смело днес подстъпите на всяка трудност, записват всеки успех. Поликраищенските кооператори везат за 7 ноември, за деня на 50-годишния юбилей на своя патрон — скъп подарък от 8 милиона лева, годишния план на кооператива, а до края на годината — и 300 000 лева в повече.

Срещам в тези часове суровите и твърди погледи, изпълнени с вяра и устрем, погледите на бригадирите-комунисти Стоян Чекушев, Трифон Каращанов, Димитър Аврамов и Марин Удварев, на сдружения земеделец Тодор Василев, на Петър Хаджиев, Атанас Симеонов и всички малки и големи бойци и командири на

„Октомврийска победа“ и вярвам в тържата им дума. Вярвам, че в деня на славния юбилей, който за поликраищенци ще бъде парад на техниката и грандиозен сбор на българо-съветската дружба, те ще поднесат обещания си, най-скъпия си дар!

Асфалтиран път ме отвежда към сърцето на Поликраище. Прекривам тук и там прага на домовете на кооператорите, преминавам по шарените килими. И плахо докосвам с пръсти поларните ръбове на мебелите. Заглеждам се в трепкащите екрани на телевизорите. А пред празнично отрупаните софр срещам усмихните на добре облечени хора. На големия площад спирам пред красивата триетажна сграда, на който признателни поликраищенци са написали с големи букви: „Слава на Великия октомври!“ Слава!

Генчо МУСИНСКИ

На снимките:

а) Серадата на дома на ТКЗС в Поликраище.

б) Гледанките на пуйки Момка Трифонов и Маринка Панайотова от Крушево.

РОЖБА НА БЪЛГАРО-СЪВЕТСКАТА ДРУЖБА

Струнистът ни Иван Динтров е водил следния разговор с инж. Тодор Хаджиев, зам.-началник на ЖП управление — Горна Оряховица.

— Др. инженер, гара Горна Оряховица — разпределителна е една от най-модерните в страната. При нейното строителство братският Съветски съюз ни е оказал неоценима помощ. В какво по-конкретно се изразява тази помощ?

— Помощта, която съветските специалисти ни оказаха при проектирането и строителството на най-модерната засега у нас разпределителна гара, е неоценима. Строителството и започна по наш проект, който предвиждаше по 4 премини и отпразни и 16 разпределителни коловози и 16 платформи с малка мощност, без капацитет и да е механизация. През време на строителството специалисти — инженери, завършили в СССР, доказаха, че е необходимо да се проектира и строи разпределителна гара с по-големи тех-

нически възможности, съоръжена с ГАП (гърична автоматична централизация) и осигуряваща преработката на вагоните на една по-голяма перспектива.

В проектирането и строителството участваха специалисти от Ленинградския институт за проектиране на обекти под ръководството на инж. Михаил Оликов. Строително-монтажните работи на ГАП-а, въздушните спирачки, радиорелсите, радиостанциите и другите съоръжения на гарата се извършиха под ръководството на инженерите Яковлев от Ленинград и Иван Терафимич от Днепрпетровск. ГАП-а бе въведена в експлоатация под ръководството на инж. Шашнев от Москва. Гарата беше открита за редовна експлоатация на 1 декември 1958 г., а през 1965 г., пак под ръководството на съветски специалисти — инж. Анатолий Симански и про-

ектанта Михаил Оликов, беше завършено разширяването ѝ. По този начин с пълно право бихме могли да кажем, че гара Горна Оряховица — разпределителна е рожба на българо-съветската дружба.

В навечерието на Великия юбилей ние отново изказваме гореща благодарност на съветската страна, на нейните инженери, строители и специалисти по железопътния транспорт, които ни оказва много голяма помощ.

— Каква е според вас ролята на разпределителната гара в общата експлоатационна дейност на управлението и преди всичко при осъществяването на износа за Съветския съюз и страните от Средна Европа през Моста на дружбата?

— У нас е прието да се говори, че гара Горна Оряховица —

разпределителна е сърцето на железопътното управление. Нейната работа дава тон на цялата експлоатационна дейност на управлението и най-вече при износа. Оттук се композират цели влакове, които преминават гара Русе — разпределителна без преработка — за Съветския съюз, Румъния, ГДР, Унгария, Чехословакия, Полша и други страни от Средна Европа. В това отношение гара Горна Оряховица — разпределителна е един голям завод за влакове.

— Прави ли се нещо сега за подобряване условията на работа в гарата?

— Да. През 1966 г. беше извършено разширяване на приемния парк на гарата с още 5 коловоза, които в момента се електрифицират, извършва се строителство на трети изтеглителен коловоз и др. Всички тези мероприятия са на-

сочени главно към увеличаване преработвателната способност на гарата.

— Какви са успехите на колектива в навечерието на 50-годишнината на Великия октомври?

— Месец октомври бе обявен от колектива за месец на дружбата, през който се организират ударни образцови дежурства. От началото на месеца досега товарните влакове са изпратени 99,21 на сто навреме, преизпълнен е планът за есенната брутна тежина на влаковете, а транзитният престой на вагоните е намален с почти 3 часа. . .

Вдъхновен от евоите успехи и по примера на съветските железничари, колективът на гара Горна Оряховица — разпределителна ще множи успехите си за достойна среща на 50-годишнината на Великия октомври.

ДОБЪР ПРИЕМ НА СЪВЕТСКИЯ ПАЗАР

Важен фактор за осъществяване на задачите, предвидени в петата петилетка, е дружбата и сътрудничеството ни със Съветския съюз и страните-членки на СИВ. При решаването им още повече се засилва ролята и значението на външната ни търговия.

В бъдеще по-голяма част от националния доход ще се реализира чрез нея. По този начин тя ще продължи да оказва решително въздействие върху нашата икономика чрез прилагането на най-новите постижения на техническия прогрес във всички стопански отрасли — с вноса на комплексни обекти, машини, съоръжения, техническа документация, обмяна на специалисти и др.

През петата петилетка се предвижда най-голямо увеличение на продукцията от химическата промишленост близо 3,5 пъти. Материално-техническата база на химическата промишленост ще бъде осигурена около 80 на сто от внос — главно от СССР. На базата на широко коопериране, пак главно със СССР, се предвижда да бъде организирано в страната производството на товари и леки автомобили. Решителна роля за задоволяване нуждите на нашата страна от енергия и гориво ще има вносът на висококалорични въглища, нефт, нефтопродукти и електроенергия. Благодарение на вноса на селскостопанска техника, торове, семена, разплодни животни, обучение на специалисти и др. външната търговия съдейства за модернизиране на селското стопанство, за неговата механизация, химизация и др.

Ръстът на общия обем на стокообмена на страната през 1970 г. в сравнение с 1965 г. ще достигне 63,4 на сто. Това показва, че външната търговия ще се развива по-бързи темпове от ръста на обществения продукт — 56 на сто и от ръста на националния доход — 55,4 на сто. За реализиране на този ръст на външнотърговския стокообмен главните усилия ще бъдат насочени към износа. Чрез който ще се наберат необходимите средства за запълване на вно-

са на комплектните обекти, машини, суровините и другите вносни стоки.

Промислените колективи и кооперативните труженници от Великотърновски окръг чрез своите висококачествени изделия и продукти вземат активно участие в стокообмена. От окръга се изнасят за Съветския съюз зеленчуци, плодове, вина, захарни изделия, консерви, мебели, шивашка дамска конфекция, електроапарати и други. Този износ заема около 4,5 на сто от общия износ на страната. В окръга преобладава износ на произведенията от селскостопански характер. Над 58 на сто от произведенията се приемат в братската съветска страна. Този процент с всяка измината година ще нараства, тъй като ще нараства процентът и от национален мащаб. Това е напълно естествено и правилно, защото е търговия на взаимно изгодна основа. Засега най-голям дял от износа за СССР заемат бутилираните и наливните вина — над 54 на сто, следвани от износа на пресните и преработени плодове и зеленчуци — 25 на сто и т. н. Приемането на бутилките ни вина от огромния съветски пазар е един голям успех на нашата външна търговия. Това е залог за по-голямо развитие на лозарството и винарството в нашата страна, в окръга.

Успехите, през първата година на петата петилетка и през първото полугодие на настоящата година са гаранция, че грандиозната за мащабите на нашата страна програма за развитие на икономиката ни, в това число и на външната търговия през петата петилетка, ще бъде изпълнена. Достатъчно е само да посочим, че в сравнение с 1965 г. националният доход през 1966 г. се е увеличил с 11 на сто, а външнотърговският стокообмен е нараснал с около 503 милиона лева. През изминалото деветмесечие Великотърновски окръг в сравнение с деветмесечieto на миналната година е изнесъл в повече продукция за над 13 милиона валутни лева.

Ас. ЛЯСКОВ
главен специалист в Окръжния народен съвет

Половин век под сиянието на Великия октомври

(Продължение от 1 стр.)

С превръщането на социализма в световна система се зароди и новите, непознати до тогава в историята международни отношения. Идеята на пролетарския интернационализъм, която винаги е била ръководен принцип на комунистическото движение, намери ядро изпълнение в икономическото, политическото и отбранителното сътрудничество на суверенните социалистически държави. Сътрудничеството и солидарността са един от главните източници на силата на социалистическата система. Развиването и задълбочаването на това сътрудничество със Съветския съюз съответствува на основните интереси на всяка страна и за засилване нейното влияние върху хода на международните отношения. В наше време не буржоазията, а социалистическите страни, международната работническа класа, силите, борещи се за социалистическо преустройство на обществото, определят направленията и главните особености в развитието на съвременното общество. Днес без Съветския съюз и останалите социалистически страни не е възможно да бъде решен нито един международен проблем.

Великата октомврийска социалистическа революция доведе до сериозни изменения и в системата на международните отношения, като решително отхвърли политиката на грабеж и насилие и провъзгласи мира за своя главна цел. Тази своя политика съветската държава твърдо и последователно провежда от 1917 година досега. Последователно защитавайки мира и международната сигурност, съветската държава поддържа своята отбранителна мощ. Могъществото на Съветския съюз и социалистическите страни е най-важният фактор в борбата за предотвратяване на нова световна война и за запазване на мира. Те оказват неоспорна помощ на героичния вьетнамски народ в неговата освободителна борба до окончателен разгром на агресорите.

За да обуздат военнотолковите, да се запази и заздрави мира преди всичко е необходимо да се укрепи единството на всички сили, борещи се против империализма, за да се сплотява авангарда на антиимпериалистическата борба — световното комунистическо движение.

Въпреки възмутителните действия на авантюристичната група на Мао Цзе-дун Съветският съюз и всички социалистически страни са решително възстановяване и укрепване единството на световното комунистическо движение на основата на принципите на марксизма-ленинизма. Това днес е необходимо повече от всеки друг път. Българският народ, заедно с братския съветски народ и всички трудеци се в света, чувствава половинвековния юбилей на Великия октомври като свой национален празник.

Народна република България е широки и уверени крачки върви днес по пътя на социализма, смело трасирайки преди 50 години от КПСС. За нас лозунгът на героите от революционните битки „Да следваме примера на нашите съветски братя“ — продължава да живее, изпълва се с ново съдържание, става все по-голяма материална и морална сила, която всекидневно носи своите богати плодове.

Със светла вяра в делото на социализма посрещат паметната годишнина неуморните трудеци се от Великотърновски окръг. Трудовите колективи от промишлеността на окръга изпълниха десетмесечния си план и поетите обещания в чест на юбилейната годишнина, като дадоха надпланова продукция за около 16 милиона лева.

С добри производствени резултати посрещат голямият празник и трудеците се от селското стопанство, работниците в строителството, транспорта и търговията.

С най-горещи слова и искрена обич всички те, заедно с целия наш народ, обръщат взор към съветската страна славят великото дело на революцията, всепобеждаващите идеи на социализма и комунизма.

Всички ние сме горди и щастливи, че под победното знаме на Октомври заедно с братския съветски народ създаваме новия живот претворяваме в героични дела идеите на Великата октомврийска социалистическа революция.

Да живее и пребъде във вековете делото на Октомври!

БРАТСКИ ПРИВЕТИ

(Продължение от 1 стр.)

дружбата ни да става още по-силна, по-плодоносна в името на мира и щастието на човечеството, в името на светлото комунистическо бъдеще на нашите народи.

В предпразничните дни трудеците се от Великотърновски окръг внасят още по-голямо старание и умение в изпълнението на стопанските задачи и постигане на по-големи успехи в културната и възпитателна работа за достойна среща на славния юбилей — 50-годишнината на Великата октомврийска социалистическа революция, който чествуваме като свой празник.

В деня на 50-годишнината на Великия октомври от все сърце ви пожелаваме, скъпи другари, нови успехи в строителството на комунизма, в борбата за мир и дружба между народите.

Да живее Великата октомврийска социалистическа революция!

Да живее КПСС и нейния Ленински централен комитет!

Да живее могъщият Съветски съюз и неговият велик народ-строител на комунизма!

Да крепне навеки животворната българо-съветска дружба!

Накратко

Сбор на тема: „Сиянието на Октомври“ проведоха пионерите от дружина „Христо Ботев“ — с. Първомайци. Гост на тържеството бе участникът в Революцията Георги Статев.

За петдесет години съветска власт селското стопанство постигна забележителни успехи. На снимките: колективна оран в колхоз близо до Нижегород — (1929 г.) и пръскане на лозя с хеликоптер в Грузинската ССР (1967 г.).

ДПЗХ · ТРИФОН САРАЛЦЕВ ·

ВЕЛИКО ТЪРНОВО

По случай

славната 50-годишнина на Великата октомврийска социалистическа революция

административното ръководство, партийното бюро, профкомитетът и комитетът на ДКМС поздравяваме нашите работници, работнички, инженери, техници и служители. Изказваме най-сърдечна благодарност на целия трудов колектив за преизпълнението на плана на предприятието в чест на СВЕТЛИЯ ПРАЗНИК. Нека славната годишнина на Великия октомври вдъхновява целия наш колектив за нови и нови трудови победи — гаранция за процъфтяване на скъпата ни Родина.

Да пребъде във вековете делото на Великата октомврийска социалистическа революция!

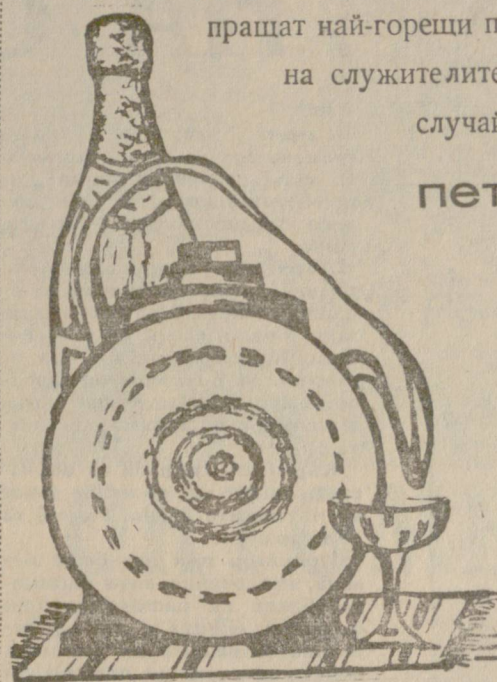

Държавен винарски завод — Лясковец

Административното, партийното, профсъюзното и комсомолското ръководство при Държавния винарски завод в Лясковец изпращат най-горещи поздравии на своя работнически колектив, на служителите и членовете на техните семейства по случай

петдесетата годишнина на Октомври.

Те им пожелават здраве, щастие и нови, още по-големи успехи в изпълнението на годишната производствена програма.

Държавно авторемонтно предприятие Лясковец

Честит празник, другари!

Изпращаме ви най-сърдечни и искрени поздравления по случай светлия празник на цялото прогресивно човечество —

50-годишнината на Великия октомври.

Бъдете здрави, трудете се за своето щастие, за щастieto на нашата слънчева Родина, тръгнала по пътя на социализма и комунизма.

От управлението, партийната организация, профорганизацията и комитета на ДКМС при предприятието.

ДП „БЪЛГАРСКА РОЗА“ ГОРНА ОРЯХОВИЦА

До средата на октомври колективът на предприятието изпълни годишния си производствен план. Тази голяма трудова победа той посвети на

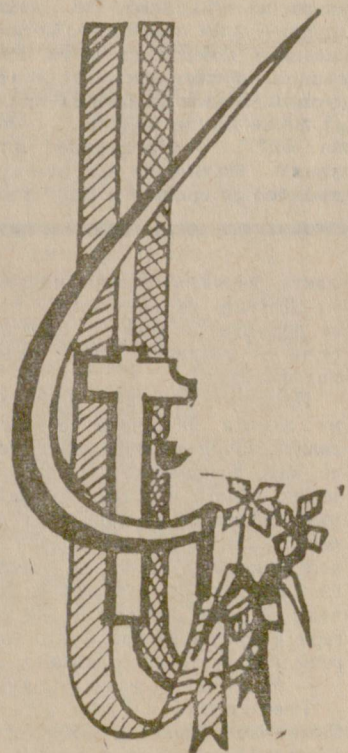
50-та годишнина на Великата октомврийска социалистическа революция.

В чест на този велик празник ДП „Българска роза“ поздравява своите работници, служители, а така също и производителите и доставчиците на суровини и своите постоянни клиенти — предприятия на ДСО „Винпром“ в страната, ДИП „Арома“ — София и ДИП „Ален мак“ — Пловдив.

ДИП „ПЪРВИ МАЙ“ — В. ТЪРНОВО

Административното, партийното, профсъюзното и комсомолското ръководство при предприятието

ПОЗДРАВЯВАТ НАЙ- СЪРДЕЧНО

своите работници,
служители и члено-
вете на техните се-
мейства по случай
славния юбилей

петдесетата годишнина на Великия

октомври

и им изпращат пожелания
за здраве, щастие
и нови успехи
в труда
и живота.

Държавен завод за автоматични везни — Лясковец

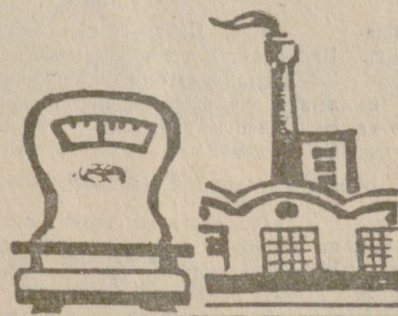
По случай празника на цялото прогресивно човечество —

50-годишнината на Великата октомврийска социалистическа революция —

отправляме най-сърдечни поздравии към колектива на предприятието.

Крепко стискаме ръцете на първенците в труда, тези усърдни строители на новия светъл живот.

От управлението, партийната организация, профорганизацията и Комсомолът при завода.

ДИП „РЕКОРД“ — ГОРНА ОРЯХОВИЦА

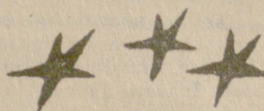
Трудовият колектив при предприятието посреща

50-годишнината на Великата октомврийска социалистическа революция

с преизпълнен план по всички показатели.

Административното ръководство, партийното бюро, профкомитетът и комитетът на ДКМС поздравяват всички свои работнички, работници, специалисти и служители и им пожелават добро здраве, лично щастие и много успехи в труда.

Слава на Великия октомври!

МАШИНОСТРОИТЕЛЕН ЗАВОД — ПАВЛИКЕНИ ТЪРСИ

формовчици,
електр. заварчици,
шлосери, матричари, стругари.

Постъпване веднага. Заплащане по разценка.

Справка: „Личен състав“ тел. 128

Държавно автомобилно предприятие — Трявна ТЪРСИ

шофьори,
монтьори
и кондуктори.

Постъпване веднага. Справка: „Личен състав“.

УСМИВКАТА НА ОКТОМВРИ

Война.

Самата уродливост, която срамежливо се беше наметнала с окървавените дрипи на пречупения кръст, вече страховито гледаше своите големи рани.

Автобусът се движеше бавно, плавно, сякаш се мъчеше да не наруши мислите на моите другари. Сени, следи се със сени. Притворените ни очи не можеха да прикрият благородния смут, в който се пречиставаше вихъра на голямото възмущение.

Кървавата спирала на войната в спящото си движение докосва човешките съдби. Раните са дълготрайни.

Тишината при нас беше неясна, неспокойна като бягащите облаци на нашите миражи за покой, слънце и дъх на детина. Парещите ни желания, копнежи, мечти се преплитаха един в друг, припламваха като светулки, потъваха в тъмната на неизвистия кръговрат и отново трептяха с пъстроцветни светлини. Опианени от движението, те заставаха на необятния небосклон на нашата мисъл като трепкащи звезди. Трепкаха и мълчаха. Мълчание на звезден простор. Една звезда се разпръсква с раздиращ звук, който само се усеща, а не се чува, защото в мига на своето раждане е бил потънат от абсолютното мълчание.

Нощта не е тишина, не е покой. Тя е чаровният звук на приглушения роман на живота, в който и сърцето и съвестта се чуват отчетливо.

Нашата мисъл докосна неясната тишина и радостно обхвана Родната. В нея са събрани и майката, и бащата, и първият смех, и първите слъзи, и загледаната въздишка на гората, и скромният дом с богатството на своята вяност. В дома си грижливо отглеждаме на своя дух цветята. Те са скривалища на нашите сърца. В пицните багри на цветовете, в килните на ароматния им дъх стоят нашите истини и нашата обич. В тъмните ъгли стоят обезсилените наши лъжи и измами.

Войната си има своите закони. Тя размества хиляди хора. Ние тръгнахме заедно с грижливо гледаните цветя.

Улицата на унгарския град беше потупана от сенките на помръкналите домове. Вътре царуваше безизходният ужас, който поддържаха ясна картината на пикиращите самолети, взривите на бомбите и хаоса, след който са оставали с по-малко близки. Нашите чувства опипаха в тъмнината тази мъка на притихналите домове и нашето голямо възмущение се уве

личаваше.

Войната има своите закони. Тя мрази и покоя, и сърцата, и съвестта.

Светлини и сенки по неравния друм на живота.

Нашите сетива усетиха вик. Клепачите бяха надвити. Погледите търсеха произхода на вика. Тишина и очакване. В очите ни бавно, като уморени скитници, загледяха надеждите ни. Леко набраздена повърхност на могщото море, което с една въздишка може да разруши грижливо подредените брегове и долини на нашите спомени.

Пред нас се чу вик за помощ. Вик на жена.

Бързо огледахме разрушените брегове и долини на спомени и ни автобусът се изпълни с първичната тревожност на въпроса: какво се е случило?..

Вик...

Войната е победен вик на безумието. Безумието е зловонна лепкавост, която този път беше богато подхранвана от пречупения кръст. Този лепкавост постепенно покри целия свят. Зловонната покривка задържа младостта и отваря възторзите. Гаври се над човешките добродетели и ги притиска до смърт. Понякога ги чува и те се впира в окървавените сърца като остри отломки на разбити с гняв древни съдове.

Движението на колата като че ли стана още по-бавно, още по-плавно, още по-безшумно, за да ни даде възможност да осъзнаем произхода на този вик.

Секундите за нас станаха векове.

Нашият фронтов театър се връщаше от една среща със съветски бойци. Това беше една от многото войскове части, които унищожават уродливостта, бяха възвръщали ухапването на цветята в своята Родина и сега преправяха път на пролетта за другите народи.

Странна е човешката скръб. И най-голямата се приглушава от досега и е родното място.

Между тези бойци имаше пълен самотници. Пречупеният кръст беше унищожил жена, деца, близки, приятели и накрая, задъхван си от животинската си насада, заличил от картата родното селище. И въпреки това, бойците говореха и то не тъжни неща. Пееха и то не тъжни песни. На лицата им имаше усмивка. Ние не я разбирахме. Тя тръгна като верен приятел с нас и светлината ѝ остана осезаема. Нашите мисли ни извайваха вели

чието на човешкия дух и сочеха разкритиците форми на падението на себеподобните ни.

Секундите са векове за човека, защото той изгражда и запазва материали и духовни ценности, защото запазва обичта към хората. И вековете са секунди за себеподобните ни, защото те носят безумието на войната. Хората трябва да грижат за себеобичта и всички духовни ценности. Тази грижа е обич, изпълнена със суровост към ругателите, е в сила да спре осъзнатото безумие.

Отново същият вик. Викът за върши по друг начин. Нашата тревога ни попречи да усетим пълноценно този нюанс. Между двата нюанса стои безкрайно очакване за изхода между отчаянието и надеждата.

Започнахме внимателно да се виждаме по пътя. Усет, отколко то сигурност, че застрашеното същество е близо. Двамата е колежата скочихме в движението. Желание да помогнем или стремеж да се свърши с неизвестността?..

Пред нас се чу болезнен стон на жената. Само стон. Без вик и без улаха.

Може би само осъзнахме, че пред нас има две фигури. Нощта разведе тъмнината си и ни ги отстъпи. Плънчикът внимателно беше приотлил фигурите. Жената, обгледана се на лактите. Косите, леко и спокойно, като ласка, докосваха плочника. Отправила очи към равнодушното небе тя стеноше. В този стон имаше и сила, и увереност, и някаква радост, или нещо още по-значително, по-могъщо... Над нея, прегънал крак, в една ръка държейки пимайзер, стоеше съветски войник. Не по-и говореше тихо, което ние не разбирахме, защото нашите сетива ни подготвяха да чуем след секунда ужасния вик за помощ... Очакването на вика ни спираше да измислим няколко крачки до фигурите. Какво беше сторил съветският боец? Какво можехме ние да сторим?!

Има крачки, които те отвеждат до твоята любима. Тогава в шепота си прибраш звездите и светлината им е спътник на любовта. Има крачки, които водят към висините на духа, други — към падението. Тогава звездите помръкват и ти безвъзвратно загиваш в ледената пустот. Всяка преброена крачка може би ти доведе... Може би?.. Колебание или страх? Пътницата на нашите страхи се срещат в изкустве

но осветения пъстър аквариум на подлостта и престъплението. В безизходна неясност крачки те се свършиха.

Съветският боец нежно и бързо беше челото и съзвисте. И в полупрозрачността една и съща дума: „Миличка...“ „Миличка...“ В неговия тон бяха събрани ласките на мъжа, обикнал завинаги жена, всеотдайните ласки на майката, ласките на самотника, събрал обич достатъчно да залее света.

Бременна унгарка тръгна в нощта да запази неродилата се живот. Пред майката поникна законите на войната отстъпват... В жаждата на живота за живот смъртта намираща своята смърт...

Човешкият дух някога докосва красотата, доут път нищевата. Това са мигове, които променят съдбата на хората.

Една майка с вик тръгна в нощта. Сама със своя вик тя тръгна срещу смъртта, за да даде живот. Тези, които я гледаха, когато излиза, останаха потъмнели кюшета на домовете си, за да треперят над отдавна умъртвения си живот и да преглъщат горчивката на плесенясалата си съвест.

Един съветски боец, изгубил всичките си близки, родното си селище, намери сили в себе си да поднесе на една непозната жена своята обогатена от мъките нежност. Той имаше правото да бъде опенелено. Но то бликаше от обич към великото чудо — човека, и още по-великото чудо — идването на новия човек.

Взехме жената с нас.

Съветският войник ни махна с ръка и усетихме пожеланието му — „Миличка...“ И се усмихна. Възбуденото ни съзнание подреди нашите мисли. Усмивката на Октомври. Октомври е усмивката на човечеството.

Един съветски боец замина в нощта. Къде е днес? Една майка влезла в родилния дом. Къде е тя? Къде са девойката или момъкът, родени в тази нощ?

Понякога се задъхваме да кажем на другите неща, които ни смущават в ослепителната си светлина. Или неща, които не разбираме и смущават безсилиния ни ум.

Споделеният неоформените си мисли, ние жадно следяхме отгласа им в хората, за да открием това, което ни се изплъзвало. И когато прочетем в очите на хората търсената от нас истина, нескромно заявяваме, че сме открили хармонията на битието.

Лабиринтът, в който извършваха своя безспирен ход законите на живота, станаха достъпни, защото в тях проникна светлината на една усмивка.

Усмивката на Октомври.

Октомври е усмивката на човечеството.

Александър ХАДЖИХРИСТОВ

КИНО

От понеделник, до неделя включително, кината в градовете на окръга ще прожектират:

ВЕЛИКО ТЪРНОВО: „Девети септември“ — „С пагоните на дявола: „Искра“ — „Не забравяй спирачката“ — „Република Шият“ — „Трудов фронт“ — „Войнски моменти“; професионално кино — „Бъди щастлива, Ани!“ и късометражните „Чайка в Лондон“ и „Алманах на киногледателството“.

ГОРНА ОРЯХОВИЦА: „Напредък“ — „Война и мир“ (III серия) и „Срещна на Елба“.

СВИШОВ: „Алеко Константинов“ — „Голямата змия“ — „Академик“ — „Брачна нощ в дъжд“ и „Саша“.

ПАВЛИКЕВ: „Димитър Стоянов“ — „Сказание за Сибирската земя“ и „Извънбрачно съжителство“.

ЛЯСКОВИЦА: „Христо Ботев“ — „Човекът, който обичам“ и „Даките“.

ЕЛЕНА: „Христо Ботев“ — „Сирена на пръстен“ и „Дърветата умират прави“.

ПОЛСКИ ТРЪМБЕШ: „Коста Стоянов“ — „Ако имаше хляба кларинети“ и „Един мъж и една жена“.

ТЕАТЪР

Драматичният театър „Константин Кисимов“ — Велико Търново, ще представи днес и утре в окръжния град „Към пропасть“. В понеделник, в салона на театъра, ще се състои тържествено честване 50-годишния юбилей на Великата октомврийска социалистическа революция с доклад и галерия представяне.

В четвъртък ще се състои премиерата на „Разлом“, а в Камерния театър 202 — „По цели дни на дърветата“. В петък театърът ще представи в Горна Оряховица „Разлом“, а в Елена — „По цели дни на дърветата“.

ИЗЛОЖБИ

В салона на Съюза на българските художници, ул. „Георги Димитров“ — Велико Търново, продължава изложбата „Отражението на Великата октомврийска социалистическа революция във Великотърновския окръг“.

ФУТБОЛ

СЕВЕРНА „Б“ РГФ

Локомотив ГО — Етър ВТ. Левски Ляс — Бевковски, Академик Св — Доростол, Спартак — Септемврийска слава. Локомотив Пд — Левски Лом, Световица — Дунав, Септември — Волонери. Чардафон-Орловец — Локомотив Рс. Кърпачев — Миньор.

ЗОНА „ЯНТРА“

Локомотив Кас — Ботев Н. паз. Г. Генер. Г6 — Автогостела Шн. В. Спиров Пр — Червено знаме. Пав. Локомотив Др — Подем Г6. Левски Ом — Ст. Колосов Поп. Черномонец Г. Абл. — ВРСИ Св. Раковски Сев — ДЗ ГО. Ст. Бонев Гар — А. Квчев Тр.

ТЕЛЕВИЗИЯ

НЕДЕЛЯ — 5. XI.

9.20 — Тържествено-траурна церемония и полагане на венци — предаване от Ленинград; 11.00 — „С паспорт на дружбата“ — заключително предаване; 11.30 — Повторение на четвърти урок от курса по английски език; 13.30 — Футбол: ЦСКА „Червено знаме“ — „Тяжкия“ (Пловдив); 17.15 — Новини; 17.25 — „В навечерието“ — съветски документален филм; 19.00 — Тържествено събрание и концерт, посветени на 50-годишнината на ВРСР — предаване от Народната опера; В пазвата: По света и у нас; Около 21.30 — Културен живот; 21.50 — Спортен екран.

ПОНЕДЕЛНИК — 6. XI.

18.00 — Новини; 18.10 — Ленинградска тетрадка — филмова поезия; 18.25 — „Лекция у нас“ — публицистично предаване; 18.45 — Слово на извършения и пълномощен посланик на СССР в България А. М. Пузанов; 19.00 — Тържествено събрание и концерт по случай 50-годишнината на Октомврийската революция — предаване от Народната опера; Около 21.30 — ТТ предаване: „Крило“ — хроника от С. Северияк; 22.30 — Спортен екран; 22.40 — Новини.

ВТОРНИК — 7. XI.

8.45 — Интервизия: „Парад на 50-годишнината“ — военен парад и манифестация на трудеците си на „Червения площад“, манифестация на трудеците си от София; 17.25 — Интернационализи — предаване за български участници във ВРСР; 17.55 — „Слушайте, другари потомци!“ — рецитал; 18.15 — Интервизия: „Празничен Огонек“ — предаване от Москва; Около 20.15 — По света и у нас; 20.30 — „Полножието на Космоса“ — филм, шеста част; 20.55 — „Ние от Кроншад“ — съветски игрален филм; 22.30 — Песни и танци на съветските народи — филм.

СРЯДА — 8. XI.

17.50 — Новини; 18.00 — „Търся законите на творчеството“ — научно-популярен филм; 18.20 — За средношколците: „Пермското хореографско училище“ — документален филм; 19.00 — Курс по английски език — пети урок; 19.20 — „Ехото на Октомври“ — публицистично предаване; 19.40 — Реклами; 19.50 — Лека нощ, деца!; 20.00 — По света и у нас; 20.20 — Политически коментар; 20.30 — „Цирк“ — съветски игрален филм; 22.00 — Новини.

ДЕЖУРНИ МАГАЗИНИ

ДТИ „НАРМАГ“ — ВЕЛИКО

ТЪРНОВО, УВЕДОМЯВА

гражданите, че поради наложилите се промени в работното време във връзка с честването на Великата октомврийска социалистическа революция, магазините на предприятието ще работят както следва:

на 5. XI. — всички магазини — осем часа;
на 6. XI. — 12 магазина — пет часа (от 8 до 13 ч.) — конфекция, трикотаж, обувки, галантерия, детска и други.

АДРЕС НА РЕДАКЦИЯТА: Вестник „Борба“ — Велико Търново, ул. „В. Левски“ № 9. ТЕЛЕФОНИ: главен редактор 24-58; зам. гл. редактор 25-26; отговорен секретар 63-12; Отдели: „Партиен живот и пропаганда“ 63-79; „Икономически“ и „Скелостопански“ 25-27; „Култура, бит, хумор и сатира“ 23-08; администрация 24-59; коректори и дежурен редактор 33-79; ТЕЛЕКС 022670.

Ф. П. П. „Димитър Найденов“ — Велико Търново

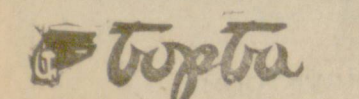
Индекс 21301

Над смълчаното поле дремеше лощта. Ноемврийският вятър налиташе откъм север и огъваше околните клонови на салкмите. По някое време вятърът затихваше и тогава забръсваше ситен дъжд, примесен със сняг.

Тяжко се прекарваха часовете тук на открито. Да завяди човек и на мъртвите. В земята бе завет и топло. Отдавна минаваше полунощ и единадесетте от звозда сияха дълбоко в прогннатата слама на плевника. На един изстрел отгук, потънал в окопите, дремеше или де беше неприятелят. През тези дни не се обаждаше. Дали на всички бе омръзнало да воюват? Войниците в плевника и тази вечер бяха легнали гладни в изкалните, продрани шинели. Преди една неделя погребяха десетина от взвода на веднаж, бяха останали една трета и оттогава всички мълчаха, гледаха се тежко, сякаш се питаха кой вятър ги бе довел тук. Отговор отникъде не идваше. Глад и война... Страшна бе седемнадесетата година.

Димо Балканджията стоеше приведен до зида, прегънал пушката си, напълнал вкоченасалите си ръце в ръкавите на шинела. Той завиреше лице в тясната пролука и натъжен, замислен се вглеждаше в брадаясните образи, прегънатите парцаливи крака, отменитите черни ръце на тези, които пазеше сега. Някои се свиваха на кълбо под късите войншки одеяла, топлаха се само от дъха си. Тази вечер взводният подполковник бе докопал от близкото селище едно шинел, изля го на един дъх, защото казваше, че го боляло сърцето и сега спеше върху един гранатен сандък в къла, сригнал шинела в краката си.

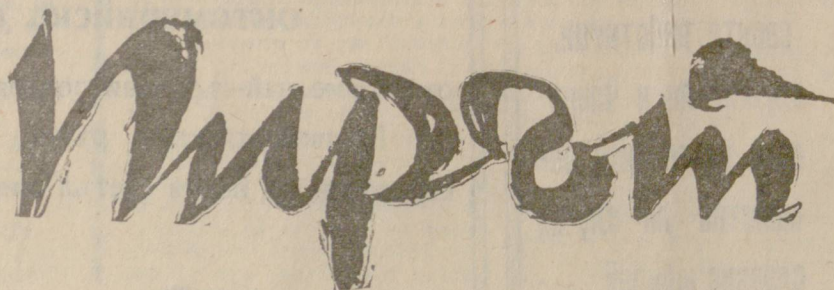
За какво зъзнаха месеци тук? Заради този проклет вятър, който сега свири в клоните на салкмите? „Страшна е тази седемнадесета — мислеше Балканджията. — Нито примирие, нито война. На

Стр. 8, бр. 133—134, 5. XI, 1967 г.

ЙОРДАН
БАСИЛЕВ

РАЗКАЗ

фронта глад и в селата глад. Гладува хората, гладува и добитъкът“...

Балканджията заместваше на пост земята си Савата, който се бе измъкнал за три дни в отпуск. Савата бе кандидат-подполковник и умееше да чете гладко, кажи-речи не се запъваше. Блазе му, Той ще да похапне на село, каквото дал господ. Дано донесеше нещо от Димовата булка — я малко сланинка, я малко ракия, каквото се намери. На заминаване Савата му остави една кора хляб и едър тютюн за десетина цигари. Ама Савата закъсняваше с едно ленонощице. Добре, че взводният подполковник снощи бе пиян и забравя да пита дали си е дошъл.

Балканджията влезе в плевника на завет, намали светлинката на фенера и като разтърка очите си, погледна разсеяно към пустото поле. Отгук, от този чер път, трябва да се задале Савата. Дали пък не бе го нападнала глутница вълци? Или се бе заблудил и завил към позицията на противника. Той си сви дебела цигара и запали с голям зор, защото прахана да бе навлажнена и запуши жадно, да проточи дрямката. Изпуши цигарата, докато тя опари пръстите му, сетне плъ да я загаси, пак стисна пушката и подпря глава на камъка. Задрямка за минута, но внезапно се събуди. Някой отваряше вратата на плевника. Балканджията вдигна пушката, но дочу познат глас. На прага се бе очертава привелената, ниска фигура на Савата. Изникна като изпод земята. Не носеше никакъв вързоп. Върху гърба му бе преметната само сухарната торба, с която замина.

Задрямал си, Балканджи — обаче се дрезгава Савата, като протрака със зъби,

— Бре, Сава — извика глухо Балканджията и тръгна към него. — Ти закъсня с цяло ленонощице, ама добре че подполковникът снощи се напи и не забеляза... Казвай Савата!... Защо идваш с празни ръце?.. Живи ли са на селото?.. А?..

Савата разтърка длани, духна на ръцете си и като огледа заспалите, продума:

— Не разпитвай! Свий една цигара, че ми замръзнаха пръстите!

— Цигара ли? Ше свия. Ама приказвай де!

— Обажда ли се през тези дни противникът?

— Ами... Нито се вижда, нито се чува.

— Има ли хабър за примирие?

— Примирие?... Кой знае!..

Савата помълча, сетне разказа, че жената на Балканджията е жива и здрава. Момченцето му си навехнало крака, когато секли дърва за зимата. Жена му прола да мъжкото теле, защото свършила брашното. Теглото на село не било по-малко, както и тук. Той носеше един краешник паревичен хляб, едно парче сланина, манерка с ракия, от която каза, че е изпил само два пръста, за да угоди глуда. Миналата вечер откачил от един плет няколко низи тютюн, които увил под шинела, за да изсъхнат.

Двете цигари светкаха под мъждината светлинка на фенера. Балканджията и Савата, единствени будни, бяха навели глави и дърпаха мъжки, като опитваха по глътка от ракията и оглеждаха момчетата от взвода, единадесетте оцелели, които спяха дълбоко в прогннатата слама.

Савата вдигна очи, сякаш се пробуди и ги прикова върху брадаяслото лице на Балканджията. — Я, иди огледай навън!..

А като се върнеш, ще ти кажа ед на голяма новина!

— Радостна ли? — ококори се Балканджията.

— Аха... Върви! Нали си караул, бре...!

Балканджията улови пушката си с една ръка, закричав в сламата с големите си, увити в парцали крака и след няколко минути се върна прегънат, сякаш прерязан от вятъра.

— Нито човек, нито дявол!.. Савата му подаде манерката.

— А сега пий!

— Голяма глътка ли? — запита недоверчиво Балканджията.

— Голяма, Пий за революцията!

Балканджията се опита да повтори, но езикът му се преплете, когато трябва да каже „революция“. Савата дръпна манерка от ръцете му, вдигна я, оплъхна голяма глътка и пак му я подаде. Вгледа се отново в пропашната му брада и прошепна злупително:

— Станало е нещо голямо, Балканджи... Тези дни се събори един свят.

— Как се събори? — трепна Балканджията.

— Събори се. Рухна.

— Не разбирам! Да няма земетресение, бре?

— Земетресение! Преди десет дни се събори един престол.

— Кой го събори? — надигна се Балканджията.

— Народът го събори Червената войска.

— Тъй... Ами сега?

— Пий! — извика гръмко Савата. — Пий и да събудиш момчетата. Хей, ставайте бре, нещастници!

Някой иззоботи съдигото — Какво?... Тревога ли?... Македонците се вдигна пръв на